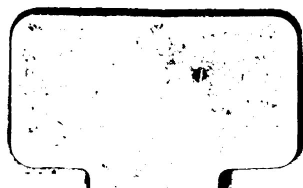
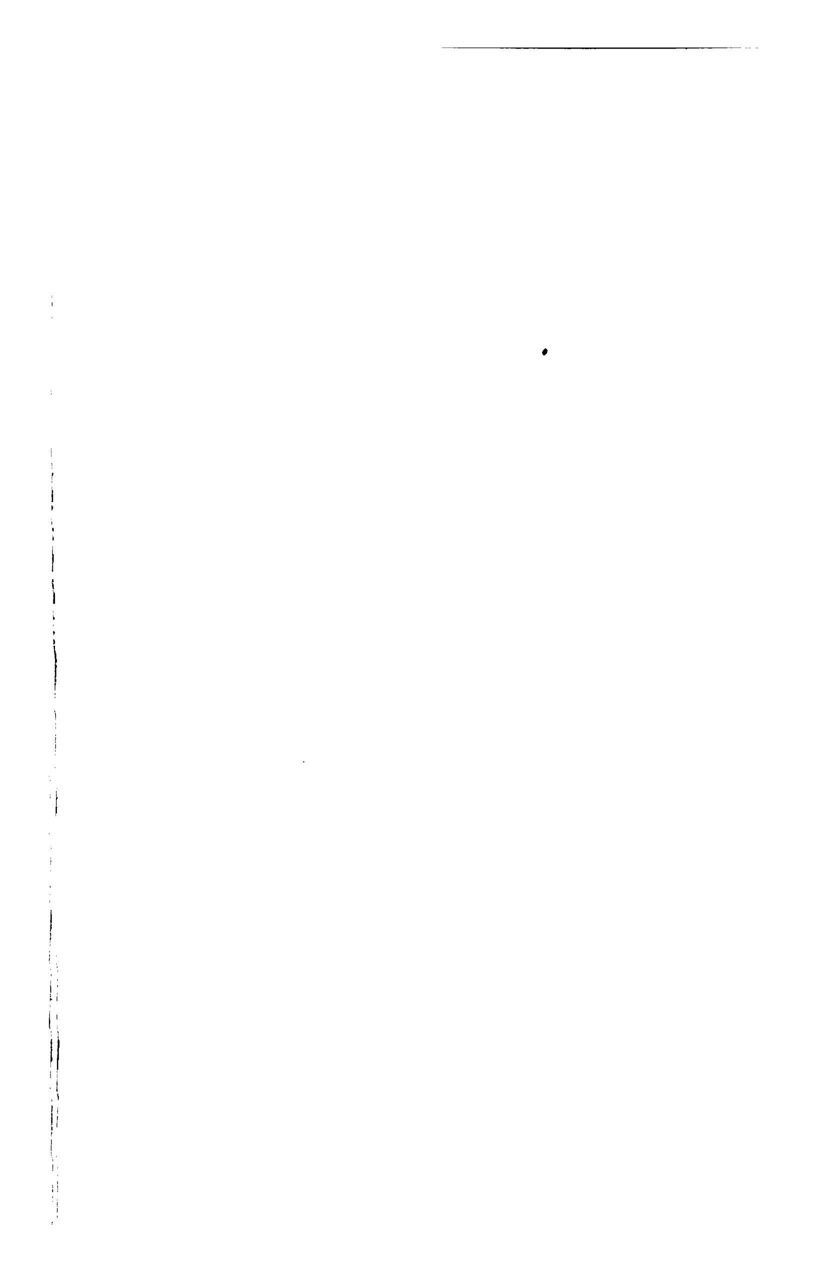

Axel Porse.

Dramatisk Digt i tre Acter

af

J. E. Heilmann.

Kjøbenhavn.

Hos Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1851.

Axel Porse.

Dramatisk Digt i tre Acter.

Personerne.

Mogens Porse, Herre til Porsholm.
Axel, hans Søn.
Anna, hans Datter.
Thyge, Skovrider.
Maria, hans Datter, opdraget med Anna.
Claus Jensen, Ridefoged.
Hans Friis, Oberst, Herre til Clausholm.
Høkstrøm, svensk Capitain.
En Jægerdreng.
Svenske Soldater og Danske Frivillige.

Handlingen foregaaer i Efteraaret 1658 ved og paa Herregaarden Porsholm i Nærheden af Clausholm i Jylland.

Første Act.

Første Scene.

(Plads udenfor Skovriderboligen. En Deel af Herregaarden Vorsholms Bygninger sees i Baggrunden.)

Thyge. En Jægerdreng.

Thyge.

Tag Caro med Dig, og gaae ud paa Mosen,
Som om Du vilde skyde Bekkasiner,
Og møder Nogen Dig af Svenskens Folk,
Da vogt Dig, at han ei Dig fritter ud.
Sig ham, at jeg har sendt Dig. — Hører Du?

Jægerdrengen.

Ja vel, Hr. Skovrider!

Thyge.

At Du skal skyde
Lidt Fuglevildt, som er bestemt til Brug
Paa Gaarden, eller andet Sligt.

Jægerdrengen.

Jeg kan
Nok lyve, naar det derpaa kommer an.

Thyge (heftig).

Ja lyv og stjæl! bedrag og slaae ihjel,
Naar blot Du kan faae Fjenden reist af Sædet!
(Roligere). Dog nei, min Dreng! Lyv aldrig — uden lidt
For Spøg og — naar Nødvendigheden byder. —
Naar Du nu mærke kan, at Alt er sikkert,
At Ingen mere holder Øie med Dig,
Da rask afsted igjennem Skov og Krat
Ad eensom Stie til Clausholm, til Hr. Friis!
Sig, jeg Dig sender, og fortæl ham nøie,
Hvad her passeret er paa Vorsholm, siden
Vi fik ubudne Gjæster.

Jægerdrengen.

Vil I ei
Medgive mig en Skrivelse?

Thyge.

Nei, nei!
Du kunde blive fangen, snappet op.
Det skrevne Bogstav kan Enhver forstaae,
Men Ingen læser Hjertets skjulte Skrift
Undtagen den, Du vil det aabenbare. —
Sig ham, at Fjendens Styrke her paa Gaarden
Er knap et Hundred Mand; — at Godsets Bønder

Er' rede til igjen at gribe Værget,
Saasnart han vil. — Jeg skal nok sende Bud,
Naar et beleiligt Øieblik indtræffer,
Ifølge hvad jeg forud alt har lovet,
Og føre ham og hans ad skjulte Veie
Forbi de svenske Poster lige ind
I Gaarden. — Spørger han, hvordan vort Herskab
Befinder sig, da sig: ret taaleligt.
Den svenske Høvidsmand, som her befaler,
Er ikke af det værste Slags. — Hr. Mogens,
Der Intet ahner af vort Anslag, er,
Skjøndt tvungen Vert, dog Høfligheden selv,
Og søger nu med glatte Ord at jævne
Den ubehagelige Sag med Axel,
Vor unge Herre; men det er forgjæves;
Thi efter Rygtet skal den vakkre Junker,
Han, som var Alles Afgud her i Hjemmet,
Nu med det Første slæbes bort fra Randers,
Forat begraves i et andet Fængsel
I Sverrigs Indre, fjernt fra Slægt og Venner,
Og det fordi han var sit Fædreland,
Sin Konge troe. — Men tys! der kommer Nogen.
Afsted! Vær snild og tavs! Kom snart igjen!

(Jægerdrengen gaaer.)

Thyge (seende ud af Scenen).

Det er jo Ridefogeden, Claus Jensen,

Og — hvad er det? — min Datter. — See! hun iler,
Som om hun blev forfulgt, igjennem Skoven.
Min gode Ridefoged! Der I kom
Ei til den Rette! — Stakkels Barn! Jeg vil
Dog holde mig til Siden, for at see,
Hvordan det egentligen hænger sammen.

(Gaaer afsides.)

Anden Scene.

Maria. Claus Jensen. Strax derpaa Thyge.

Maria.

Mig syntes, at jeg saae min Fader her.
Han er vel gaaet ind. (Vil gaae ind i Huset.)

Claus Jensen
(stiller sig i Veien).

Nei, bliv, skjøn Jomfru!
Og lad endnu engang min Læbe tolke,
Hvad længe alt mit Øie har fortalt
Mig selv, — at der er ingen Blomst saa fager
Af dem, I elsked' op i Haven hist,
At der er intet Træe saa rank af Bært,
Saa frodigt frisk i Ebers Faders Skov,
At der er ingen Skabning til i Verden,
Saa rigt udstyret af Naturens Haand,
Som I! og derfor elsker jeg —

Maria.

Søg dem,
Der Eder elske kan: jeg kan det ei.
Og nu — I har forfulgt mig hid med Ord,
Som det ei anstod mig at høre: gaae nu,
Og lad mig komme til min Fader.

Claus Jensen
(vil nærme sig hende).

Nei!
Ei før jeg faaer et Kys af disse —

Thyge (kommer frem).

Holdt!
Kom hid, mit Barn! Vær Du kun uden Frygt.
Jeg haaber, min Nærværelse er nok
For at tilbagekalde Tanken om,
Hvad der er sømmeligt.

Claus Jensen (afsides).

For Satan dog!
Den Gamle selv! (Høit). Lad Vreden fare, Thyge,
Og hør et Ord. — Jeg elsker Eders Datter.
Det har I selv nu hørt, skjøndt mod min Villie.
Nu vel! Er der vel noget Ondt i det?
Naar dybt i Hjertets Indre Flammen luer,
Den bryder dog omsider frem for Dagen.
Det er nu skeet — maaskee med Heftighed;
Men maa ei dette selv et Vidne være —

Thyge.

Spar Eders Ord!

Claus Jensen.

Er det en Brøde da
At beile til dens Kjærlighed, man elsker?

Thyge.

En herlig Beilen! — værdig Eder selv!
Det er vel den, I har at takke for
Jert Held hos Malkepigerne!

Maria.

Kom Fader,
Og spild ei flere Ord paa denne Sag.
Hr. Claus indseer nu vistnok selv —

Thyge.

Nei, nei!
Nu har jeg een Gang Munden faaet paa Glid,
Og nu skal Hjertets Mening for en Dag.
Du kalder det at beile. Skam Dig Mand!
Den, som vil vinde Qvindens Kjærlighed,
Maa fremfor alt bevare Agtelsen
For Qvindens Ret, — maa træde høvisk frem,
Og tale Hjertets Sprog i Tugt og Ære; —
Maa bede, ikke fordre, — kaare hende
Til Hjertets Dronning, for hvis Scepter han,
Den Stærkere, sig bøier, — i hvis Haand

Han tillidsfuld sin Skjæbne lægger. Magten
Er givet ham til Forsvar for den Svage,
Og derfor elsker Qvinden Kraft hos Manden;
Men hvo der vil tiltvinge sig ved Frygten
En Gunst — den være mindre eller større —
Han elsker ei, men han foragter Qvinden.

Claus Jensen.

Ei, ei! Ja fiint og fornemt skal det være.

Thyge.

Jeg gamle Daare, at jeg spilder Ord,
Og lader Vreden løbe bort med Munden
Til ingen Nytte! — Kort og godt, Hr. Claus!
I har nu selv erfaret, haaber jeg,
At hvad I kalder Eders Beilen til
Min Datter, er omsonst; thi hendes Hu
Staaer ei til Eder, og langt mindre min.

Claus Jensen.

Jeg kan vel tænke, at en simpel Mand
Som jeg er ikke værdig til den Ære,
At være Eders Svigersøn. — Paa Gaarden
Har Eders Datter faaet Adelsnykker
Og Fruenøder. Frue maa hun være!
Den Ting er soleklar! Men pas nu paa,
At I ei spænder Buen altfor høit.

Thyge.

Saa I vil vide Grunden? — Nu, velan!

Min Datter er for god til Eder. See!
Forsaavidt har I Ret; thi altfor godt
Jeg kjender Eders vilde Sind og Levnet.
At I er bondefødt, det siger Intet:
En Bonde være kan saa god som Nogen;
Men at I bruger Magten, I besidder
Ved Eders Herskabs Tillid, som en Svøbe
Mod Eders egen Slægt, — at I behandler
En Bonde som en Hund, der alt skal taale,
Træhesten, Hundehullet, Skjældsord, Slag,
Og derhos gjøre gode Miner til,
At I hans Datter eller Hustru krænker, —
See, det er Grunden, hvorfor jeg foragter,
Og afskyer Eder. — Nu I veed min Mening,
Og hvis Hr. Ridefogden har i Sinde,
At slippe velbeholden bort herfra,
Da var det bedst, I gjorde det ret snart.
Det ellers lettelig sig kunde hænde,
Jeg fik den Lyst, at lade mine Hunde
Jer gjøre Følgeskab.

Claus Jensen.

Velan, jeg gaaer;
Men visselig engang I skal fortryde
Hvert Ord, som Eders Tunge nu har talet!

(gaaer.)

Tredie Scene.

Thyge. Maria.

Maria.

Men kjære Fader dog —

Thyge.

Javist! jeg er
En gammel Fusentast. Mit Blod er varmt,
Selv Alderdommens Vinter det ei kjøler.
Den kan vel bringe Overfladen til
At stivne; men fordi den kolde Iis
Bedækker Strømmen, staaer den dog ei stille.
Og faaer den først brudt Hul, — den stride Bølge
Borthvirvler hver en Hindring i sin Fart.

Maria.

Han er ei værdig til min Faders Vrede.

Thyge.

Jeg veed, han er et uselt Kryb, en Orm,
Der ei formaaer at hæve sig af Støvet.
Men gnaver Ormen Træets dybe Rod,
Da sygner Stammen, Løvet falder af,
Og derfor skal man ei foragte Ormen,
Men hade den. — Stod ei mit Fædreland
Ret som en gammel kraftig Skovens Eg?
Og see, hvor sygeligt nu Løvet hænger!
Hvad er vel Grunden? — Ikke Stormens Magt;

Thi der er Tømmer i den gamle Stamme.
Fra oven kommer ei Fordærvelsen;
Thi han, som bærer Kronen, svigter ei:
Kong Fredrik har beviist i Axelstad,
At han har mandig Kraft og Mod i Hjertet.
Hvorfor staaer hele Landet aabent da
For Svensken? Hvorfor sygner Træet hen?
Fordi den Rod, som giver det sin Næring,
Og skulde støtte det mod Stormens Magt,
Er underkuet, plaget og fortrykt. —
Den danske Bonde er ei længer fri.
Fordi hans Ryg er vant at krumme sig;
Fordi hans Mund er vant at knurre sagte,
Istedetfor at tale høit og djærvt;
Kort sagt: forbi han er en Træl, en Slave, —
Som Ridefogdens Pidsk har gjort ham til —
Derfor er Danmark stedt i Nød og Fare;
Derfor vil snart dets sidste Time komme.

Maria.

O tal ei saa! — Jeg kan ei lade være
At troe paa Frelsen.

Thyge.

Og hvorfra skal den
Vel komme?

Maria.

Kjære Fader! Selv Du har

Mig lært at troe saa meget, som mit Blik
Ei kunde naae, min Tanke ei forklare.
Jeg troer og her. Der er en Magt i Himlen,
Som styrer Alt, hvad jordisk er, med Retfærd.
Paa den fortrøster sig min Sjæl i Nøden,
Og spørger ikke tvivlende, hvorledes?

Thyge.

Ak, var blot denne Troe ei din alene!

Maria.

Jeg troer, at Stormen fare vil forbi,
Og ryste Træet, men ei fælde det.
Jeg troer ei dette blot, men haaber og,
At der vil atter komme bedre Tider,
Da Træets Rod skal brede sig med Kraft
I Jordens Moderskjød, og styrke Stammen. —
Naar Folket bliver frit; naar Bonden løses
Af hine mange Baand, som nu ham kue:
Da vil han ogsaa elske og forsvare
Sit Land; thi Frihed føder Kjærlighed,
Og Kjærligheden giver Styrke. — Fader!
Hvorfor er Du saa modløs nu? — Husk paa,
Hvor glad og freidig Du begyndte Værket,
Da Oberst Friis i Kongens Navn lod udgaae
Opfordring trindt omkring til Menigmand
At gribe Værget.

Thyge.

Ak! hvad hjalp det alt?
Thi Sjælen i det Hele, — han, som bedst
Forstod at vække Bonden af sin Slummer,
Og gyde Liv i hine døde Masser, —
Han sukker nu i Fiendens Baand og Lænke,
Og Oberst Friis staaer ene nu tilbage,
Beleiret næsten paa sin egen Gaard.

Fjerde Scene.

De Forrige. Frøken Anna Porse. Capitain Høkstrøm.

Høkstrøm.

Der var en Tid, da jeg det ønskede,
Men nu er denne Tid forbi. — Dog see!
Vi er ved Maalet alt.

Anna.

Maria! Thyge!
Hvorledes staaer det til? — Min kjære Pige!
Ak hvor jeg længes efter Dig hver Dag,
Jeg ikke seer Dig. Derfor slutted jeg
En Pagt med Fienden selv, for at erholde
Hans Leide hid; min Fader kan først siden
Faae Tid at hente mig.

Maria.

Tak, kjære Anna!

Jeg takker ogsaa Eder, Hr. Captain,
At I ved Eders Følgeskab har skaffet
Mig Glæden af min kjære Legesøsters
Besøg.

(Thyge, der har holdt sig i Baggrunden, gaaer ubemærket bort.)

Høkstrøm.

Jeg kan med Sandhed sige dog,
At Skjæbnen er mig gunstig, da den giver
Mig Leilighed at høste Tak endogsaa
For det, som er mig selv den største Glæde.
Men — hvor blev Eders Fader? Det bedrøver
Mig sandelig at see, hvordan han skyer mig
Ved alle Leiligheder. Ha! her er
Igien et Spor af denne blinde Fordom,
Som fjerner tvende Folk, der burde være,
Hvad selv Naturen har bestemt dem til,
Hinandens Brødre.

Maria.

Ingen Fordom er det,
Der fjerner ham fra Eder, Hr. Captain:
Forholdene og Eders Stilling er det.

Høkstrøm.

Hvorofte har jeg gjort den sørgelige
Erfaring, at det svenske Navn er nok,
For her i Dannemark at blive skyet
Som Pesten. Jeg, en Svensk, er ikke blind

For alt hvad Godt og Ædelt og Elskværdigt
Der findes her i Landet. Tvertimod!
Jeg glæder mig derover, — kan ei andet.
Det forekommer mig, som om jeg havde
Gjenfundet nys en Søster eller Broder,
Der i en tidlig Alder var bortreven
Af Skjæbnen fra min Side. Glad jeg skuer
Hver Skjønhed, hvert et ædelt Træk i det
Bekjendte, og dog ubekjendte Aasyn,
Der minder mig om vores fælleds Herkomst.

Anna.

Nu kan jeg først forklare mig tilfulde
Den Heftighed, hvormed I Svenske krysted
I Eders Arme den gjenfundne Broder.
Det var da lutter Glæde, Kjærlighed?
Den Stakkel troede, det var Had og Fjendskab.

Høkstrøm.

Spot ei, min Frøken! Om end Munterheden
Jer klæder godt, det er dog ubarmhjertigt,
At drive Spøg endog med det, som er
For Andre høist betydningsfuldt og helligt.

Anna.

Tilgiv! Min Hensigt var ei den at saare.
Men — forat komme nu til noget Andet:
Da vi blev afbrudt nylig i vor Tale,
Der dreied sig om Eders Ophold her

I Danmark, sagde I — om ret jeg hørte —
At der var før en Tid, da Eders Ønske
Var det, at komme bort herfra; men nu
Var denne Tid forbi. Forklar mig dette.

Høkstrøm.

I troer at komme her til noget Andet,
Og dog det er det Samme just, hvorom
Nu Talen var. Thi førend jeg gjenkjendte
Den tabte Broder, kan jeg ikke nægte,
At denne Krig var mig forhadt, fordi
Den forekom mig uretfærdig.

Anna.

Hvad!
Er den da mindre uretfærdig nu,
Fordi det er en Kamp imellem Brødre?

Høkstrøm.

Jeg troer det. — Ei jeg vil i Rette gaae
Med dem, der have gjort det første Skridt
Ad Politikens hemmelige Veie,
Forat fremkalde Krigen, bryde Freden.
Jeg kjender ei tilfulde deres Fremfærd:
Lad dem selv svare for, hvad der er gjort.
Jeg tager Sagen, som den er, og som
Den stiller sig for min Betragtning nu.
Jeg seer i denne Krig ei blot en Strid
Af herskesyge Konger: selv den største

Af disse Jordens Mægtige er kun
Et Redskab i en vældig Haand, der styrer
Ei blot Naturens Liv men Verdens Gang
Og Folkenes forunderlige Skjæbner;
Der ordner Alt ifølge vise Love,
Forener det Beslægtede, og skiller
Det Stridige, det Fjendske. Men i Verden
Som i Naturen skeer en slig Forening
Som oftest kun igjennem Kamp og Strid.
En saadan Strid er denne. Den vil ende
Med en Forening af de trende Folk,
Som ere sprungne ud af samme Rod,
Det gamle Svea, Dannemark og Norge.
See! dette er mig klart fra den Tid af,
Da først de sikkre Slægtskabstegn jeg saae,
Da først jeg hørte her i fremmed Land
Min Moders eget Maal — kun mildere
Og blødere, end naar det klinger hjemme
Blandt Fjeldene, i Dalene, i Skoven, —
Og siden den Tid har jeg mig forsonet
Med Skjæbnens Bud, som kaldte mig herhid.
Det er et skjønt, et herligt Kald, at kjæmpe
Til dette store Maal!

Maria.

I skuffer Eder;

En høist uridderlig, unobel Kamp
Det er.

Høkstrøm.

En Riddersmand i Kamp er draget
At vinde sig en Brud! I Staal og Plade
Er Svea kommen hid til Danmarks Møe,
Den Yndige med Bøgekrandsen snoet
Omkring de bløde Lokker; gyldne Ax
Og friske Blomster smykke hendes Barm,
Og Glædens Smiil den fagre Kind.

Anna.

I glemmer
At spørge Bruden med tilraads, Hr. Beiler.

Høkstrøm.

Nei det vil skee, naar først vi have seiret,
Gjort Bruden fri, og denne Tid er nær.
Da lægger Beileren det skarpe Sværd,
Og spørger tillidsfuldt den fagre Møe:
Sig! Vil Du være min? — O, hvor jeg længes,
At denne Tid skal komme, troe mig Frøken!
Thi naar den kommer, vil min egen Skjæbne,
— Ei blot Nationernes — afgjøres. — Stille
Jeg bærer i mit Indre selv et Spørgsmaal,
Som daglig fordrer Løsning; men jeg maa
Endnu som i et Fængsel holde det.

(Gaaer bort.)

Femte Scene.

Anna. Maria.

Maria.

Det er en Mand med høit og ædelt Sind.

Anna.

Hvis alle Svenske var som han, jeg frygter,
Vi gav os strax paa Naade og Unaade.
Men sig mig dog, Maria, hvad monstroe
Hans Mening var med hine gaadefulde
Og dunkle Ord om dette tavse Spørgsmaal,
Som daglig fordrer Svar, men som endnu
Ei komme maa tilorde?

Maria.

Skjelmske Anna!
Nu spørger Du om hvad kun altfor vel
Du veed. Hvis der ei bedre Fængsel var
End det, hvori hans Ønske er indsluttet,
Da var der ingen Fange meer i Verden.
Om Tungen end er tavs, dog Øiet taler,
Og hvert et Blik forraader, hvem han elsker.

Anna.

Men om nu Tungen ogsaa blev Forræder,
Hvad da?

Maria.

Jeg haaber, det vil ikke skee;

Thi han er fast og føler vist tilfulde —
Som ogsaa jo hans egne Ord antyde —
Hvor høist uædelt nu det var at tale,
Da han din Faders Hjem som Fiende gjæster.
Og dog —

Anna.

Og dog — sæt, at det skete.

Maria.

Ak!

Da forestod der Dig en farlig Kamp
Imellem Pligtens Bud og Hjertets Røst.
Thi det er ikke skjult for mig, at han
Som Ingen anden har gjort Indtryk paa Dig,
Og han er vissselig min Anna værdig.
Men Skjæbnen har nu stillet ham som Kriger
Imod dit Folk, dit Land, din Broder —

Anna.

Og —

Din Elsker. — Ja, min Søster! ogsaa jeg
Forstaaer at tolke Blik foruden Ord.
Jeg har alt længe seet, — og seet med Glæde —
At Axel elsker Dig. Jeg veed desuden
Alt af hans egen Mund. Den Dag, han drog
Med Oberst Friis paa hiin uheldige
Expedition, hvor han blev taget fangen,
Han skrifted for mig. Længe ventede jeg,

Om ikke selv Du skulde røbe Dig;
Men Du var tavs. Hvor kunde Du saa længe
Forsøge paa at skjule for din Søster,
Hvad der var foregaaet mellem Dig
Og ham?

Maria.

Du kjære, gode Anna! — O!
Jeg var saa glad ved Axels Kjærlighed,
Saa lykkelig; men ofte følte jeg
Min Sjæl opfyldt af Tvivl, naar jeg betænkte
Min Lykkes Storhed. Er Du ogsaa værdig
For Andres Øine til at kaldes hans?
See dette Spørgsmaal kunde jeg ei selv
Besvare. Derfor gjemte jeg min Lykke
I Hjertets Helligdom ret som en Skat,
Der var for stor, for herlig at besiddes
Af mig.

Anna.

Hvor kunde Du dog tænke Sligt?

Maria.

Jeg seer jo vel, at Du vil ei forsmaae mig.
Men hvad vil Andre sige?

Anna.

Rigtignok! —
Der bliver maaskee nogen Hovedrysten
Og Skuldertræk af de høiadelige,

Fornemme Damer, som ei kan begribe,
At der er noget bedre til end Ahner
Og Stammetavler —

Maria.

Glemmer Du da ganske
Din Fader og din Moder?

Anna.

Begge kjende,
Og elske Dig som deres eget Barn.
Jeg kan ei troe, at nogen Fordom har
Saamegen Magt hos dem, at den kan seire.
Desuden skader det jo ei i Grunden,
At der er Hindringer at overvinde.
Jeg finder det endogsaa ganske godt,
At det Romantiske engang iblandt
Fremstiller sig i Livet selv; thi ellers
Forgik man reent af Kjedsomhed. See nu!
Her er Romanen: Du er selv Heltinden.
Det Tragiske bestaaer deri, at Skjæbnen
Vel gav Dig Dyd og Skjønhed, men ei Ahner.
Men som Erstatning gav den Dig en Ven —
Og det er mig — en Mester i Intriguer,
Som svoret har, at Alt skal endes godt.
Din Ridder — Axel — sukker i et Fængsel —

Sjette Scene.

De Forrige. Axel (klædt i Bondedragt).

Axel.

Maria! Anna!

Maria.

Himmel! Axel selv! (Omfavnelse).

Anna.

Jeg staaer som himmelfalden. Hvor er nu
Den rette Grændse mellem Spøg og Alvor?
Er det Dig selv lys levende? Sig frem!

Axel.

Ja Gudskelov! Det er mig selv igjen.
Det er min Arm, som jeg tør bruge frit;
Det er min Fod, som lystrer kun min Villie;
Det er mit Bryst, som atter aander frit,
Og fyldes af den friske, rene Luft!
Nu kjender jeg mig selv igjen.

Maria.

Min Axel
Hvor sørgeligt maa det ei have været
For Dig at være Fange!

Anna.

Men fortæl!
Ved hvilket Underværk er Du befriet?

Axel.

Hans Friis paa Clausholm havde hørt det Rygte,
At jeg som Fange skulde føres bort
Fra Randers. Nogle af hans Folk udsendtes;
Med dem forened sig af egen Drift
Endeel af dette Godses unge Knøse.
En Miil herfra, hvor skovbegroede Bakker
Afløse Hedens vidtudstrakte Slette,
De laae i Bagholdt. Seieren var let
Formedelst Fjendens eget Overmod;
Thi kun en Corporal og fire Mand
Var givet med, forat bevogte mig.

Maria.

O hvilken Glæde! Himlen være lovet!

Axel.

Jeg drager nu til Clausholm til Hans Friis.
Jeg veed, hvad her er foregaaet hjemme
Imedens, jeg sad fangen: Fjenden har
Besat min Faders Gaard — deels som en Straf,
Fordi hans Søn opvakte Mytterie
Blandt Bønderne — saaledes kalder man det —
Deels for at holde Øie med Hans Friis,
Der har befæstet Clausholm, samlet Folk,
Og uddeelt Vaaben. Her jeg kommer nu
I denne Bondedragt, ei som en Speider,
Men forat see, forinden jeg gaaer bort

Til Kampens Farer, hvad mit Hjerte nærmest
Og kjærest er. — Min stakkels syge Moder —
Hvorledes lever hun?

Anna.

Vil Du ei see
Til hende?

Axel.

Jo! Kan I vel føre mig
Ad skjulte Veie ind paa Gaarden?

Anna.

Ja!

Maria.

O kjære Axel! Styrt Dig ei i Faren.
Din Moder vil vist heller vide Dig
I Sikkerhed, end see Dig midt blandt Fjender.

Axel.

Frygt ei Maria. Ingen Fjende kan,
Om han end saae mig, vide, hvo det er,
Der skjules under denne Bondedragt,
Og ingen Dansk, om han end kjendte mig,
Vil være min Forræder.

Anna.

Dragten selv
Vi kan undvære. (hemmelighedsfuld:) Kan Du mindes Sagnet,
Der ofte har forskrækket os som Børn,
At til den gamle Borg man kunde komme

Ad skjulte Veie? — Sagnet havde Ret.
Den tykke Havemuur er huul: en Løngang
Den skjuler i sit Indre. Fader har,
Fra den Tid Svensken kom, betroet sig
Til Thyge og Maria. — Denne Vei
Du kan betræde trygt og uden Fare.

Syvende Scene.

De Forrige. Mogens Porse.

Mogens Porse.

Hvad nu? — En Bondekarl i en fortrolig
Samtale med min Datter? — Nei! det er
Dog sandelig at drive det for vidt.
At være, som man siger, unbefangen,
Det skader ikke, — kan tillades vel —
Besonders wenn man auf dem Lande ist —
Men — det maa altid skee med Værdighed.

Anna.

Jeg frygter, at Jer egen Værdighed
Vil blive sat paa Prøve, kjære Fader,
Naar først I faaer at vide —

Mogens Porse.

Ingen Ting
Maa kunne bringe det dertil. Man darf

Sich nie vergessen! — Agt kun paa Maria:
Den Pige har en Sikkerhed, en Roe,
En Anstand, som jeg vilde ønske Dig.
Hun kunde træde frem ved mangt et Hof
Foruden Skam. — Din Munterhed Dig skader!

Anna (pegende paa Axel).

Betragt ham nøiere.

Axel.

Min Fader!

Mogens Porse.

Hvad!

Det er jo Axel! — Kjære Dreng kom hid!

(omfavner ham.)

Anna.

Men Værdigheden, kjære Fader!

Mogens Porse.

Ja —

Du er en Taske! men — imidlertid —

(seer sig om)

Der er dog ingen Fremmed, som har seet
Min Svaghed; thi Maria kalder jeg
Ei fremmed. — Nu, min Søn! Velkommen vær.
Du er vel, kan jeg tænke, sluppen ud
Af Fangenskabet ved en dristig Daad,
Da Du er nødt at bære disse Klæder.

Axel.

Befriet ved Magt af mine Venner.

Mogens Porse.

Ja —

Ich hab' es wohl gedacht: — Imidlertid
Jeg havde heller seet, at det var skeet
Ved Capitulation.

Axel.

Hvi saa, min Fader?

Mogens Porse (til Anna og Maria).

Jeg frygter, I vil tage liden Deel
I hvad jeg har at tale om med Axel.
Gaaer derfor ind i Haven med hinanden
Et Øieblik.

Anna.

Lad os ei vente længe.

(Gaaer med Maria.)

Mogens Porse.

Du veed, min Søn, hvor nødig jeg det saae,
At Du forened Dig med Oberst Friis,
Og efter hans Exempel sammenbragte
Et Slags Insurrection blandt Godsets Bønder.

Axel.

Insurrection?

Mogens Porse.

Hvad Andet? Thi naar Folket

Paa egen Haand, hvor ingen lovlig Magt
Befaler, griber Værget, maa man vel
Benævne det saaledes. Friis paa Clausholm
Er vel Hans Kongelige Majestæts
„Bestalter Obrister zu Roß und Fuß,"
Men — vel at mærke — „abgedankt" før Krigen.

Axel.

Behøver jeg Bestalling forat frelse
Min Konge og mit Land i Nød og Fare?

Mogens Vorse.

Der er vel Noget i det. Noth bricht Eisen.
I Farens Stund man løses tidt fra Formen.
Indessen — huff paa Skriftens Ord, min Søn,
Daß „wer sich gern gibt in Gefahr, verdirbt
Darinnen." Du har selv nu prøvet det.
Jeg troer, det stod til Dig at slippe ud
Af Fangenskabet, naar dit Ord Du gav,
Ei meer at blande Dig i disse Sager.
Du foretrak at echapere. Nu —
Det var urigtigt, men endnu maaskee
Det kan sig lade jævne, hvis Du vil.

Axel.

Saa skulde jeg see roligt til, mens Svensken
Tilintetgjorde Alt, hvad der er Dansk,
Forjog min Konge, slétted Danmarks Navn
Ud af Historien og føied det

Som en Provinds til Enden af sit eget?
Jeg skulde stræbe at forglemme Mindet
Om Alt hvad stort og ædelt jeg har lært
At agte, elske fra min Barndom af:
Oldtidens Hæder og Bedrifter? — Ja!
Mit Modersmaal jeg maatte jo betragte
Kun som en Skam, der stedse klæbed ved mig,
Og medens jeg forgjæves søgte at
Fordreie Munden til at tale Svensk,
Det vilde gaae mig som Apostlen Peder,
Der, feig fornægtende sin Ven og Herre,
Dog maatte høre disse Ord: „Dit Maal
Forraader, at Du est en Galilæer."

Mogens Porse.

Jeg giver Dig forsaavidt Ret, min Søn,
At det var ønskeligere, ifald
Det danske Sprog skal vige Pladsen for
Et andet, — det da maatte være Tydsk.

Axel.

O Fader! Fader! I har aldrig lært
At elske Fædrelandet, just fordi
Jert Øre blev fra Barndom af forvænt,
Og tabte Sandsen for de skjønne Toner,
Der minde os om Hjemmet. — I er Dansk,
Jer Slægt er Dansk. — Lad hine tydske Herrer,
Der snylte her i Landet, længe nok

Foragte danske Skikke, danske Ord!
Naar kun vi selv ei stemme i med dem,
Da har det ingen Fare.

Mogens Porse.

Sagte Axel!
Det unge Blod er varmt; men troe Du mig!
Man kommer ikke vidt i Verden frem
Undtagen ved Besindighed. Betragt
Nu Sagen rolig, som den er, og sig:
Hvis Spil staaer gunstigst, Fredriks eller Carls?

Axel.

Jeg følger Pligtens Bud, og ikke Lykken.

Mogens Porse.

Har Du ei Pligter da som Adelsmand?

Axel.

Det er just disse Pligter, jeg vil følge.

Mogens Porse.

Kortsynede! Har Du da ikke seet,
At vore gamle Rettigheder trues? —
At Kongen er ei gunstig stemt for os,
Og endnu mindre Dronningen, der længe
Har pønset hemmeligen paa at løse
Haandfæstningen, der sikkrer os vor Ret?

Axel.

Jeg indseer ei, hvad det har at bestille
Med mine Pligter mod mit Fædreland.

Mogens Porse.

Min Søn! Det synes, at Du er idag
En Smule langsom af Begreb.

Axel.

Hvis Nogen
Tillod sig at fortolke Eders Ord,
Som om I meente, at en Adelsmand
Skal være som en Leiesvend, der sælger
Sin Ære og sit Liv til den, som bedst
Betaler —

Mogens Porse.

Donnerwetter!

Axel.

Æresfjænder
Og Løgner vilde jeg ham kalde.

Mogens Porse.

Rigtigt!
Det var ei Meningen af mine Ord.
En Adelsmand bør være fast, selvstændig,
Ei Nogens Tjener, — mindre Leiesvend.
Han bøier sig for Kongen som den Første
Af sine Ligemænd. Han hylder ham
Ei ubetinget, som de ufrie Stænder,
Men efter en frivillig Pagt, hvis Ord
Skal holdes. — Svigter Kongen, — da er Skylden
Hans egen, dersom Landets Mægtige

Henvende Blikket til en anden Kant,
At finde Sikkerhed for deres Ret.
Saavidt er Sagen vel endnu ei kommen;
Men der er Grund nok til — i Kongens Færd —
At være varsom, og at oppebie,
Til hvilken Side Lykkens Vægtskaal vil
Sig sænke.

Axel.

Arme, arme Fædreland!
Hvad har Du da forbrudt mod dine Børn,
At Ingen løfter Armen til din Frelse?

Mogens Porse.

Das junge Blut! — Som Fædrelandet var
Et levende, personligt Væsen!

Axel.

Fader!
Jeg skylder Jer Ærbødighed og Tak
Som den, der gav mig Livet. Men mit Liv,
— Det at jeg lever, og at jeg er den,
Jeg er, — det skylder jeg med samme Ret
Mit Fædreland. Sig: skulde jeg fornægte
Den Moder, ved hvis Bryst jeg hvilet har?
Og Danmark er min Moder. — Jeg er dansk:
Mit hele Væsen bærer jo et Præg,
Som vidner om min Herkomst. — See! det er
Ikkun en ringe Bondes Dragt, jeg bærer.

Men heller Bonde i det frie Danmark,
End boe paa Borgen uden Fædreland!

Mogens Porse.

Du har da fast besluttet, trods mit Raad,
At fare fort?

Axel.

Med al min Agtelse
For Eders Klogskab — Ja! Jeg kan ei andet.

Mogens Porse.

Saa skilles vore Veie. Jeg vil ei
Letsindigen betroe mig selv og Mine
Til et af Bølgerne omtumlet Vrag,
Men tryg og rolig paa den sikkre Kyst
See Stormen an. Maaskee jeg kan tilsidst,
Naar Vraget splintres, række Dig en Haand,
Og frelse Dig; thi Du er dog min Søn.—

(kalder)

Min Datter! Anna!

(Anna og Maria træde ind).

Det er bedst vi gaae.
Det kunde vække let Opmærksomhed,
Hvorved Din Broder kunde røbes, hvis
Vi blev her længer. Sig ham nu Farvel,
Thi han vil vandre ad sin egen Vei,
Hvor nye Farer vente ham.

Anna.

Jeg veed det.
Men endnu ei jeg byder ham Farvel.
Naar Skumringen begynder, vil vi føre
Vor gjæve Ridder ad den skjulte Løngang
Ind i sin Faders Borg, at faae sin Moders
Velsignelse.

Mogens Porse.

Ja, ja! det være saa!
Men med Forsigtighed! Maria! Du
Veed bedst Besked, men vær forsigtig Barn!
Farvel, min Søn! Vi sees iaften atter.

(Anna og Mogens Porse gaae.

Ottende Scene.

Maria. Axel (bliver staaende i dybe Tanker).

Maria.

Min Axel! Hvi er Du saa tankefuld?

Axel.

Jeg tænker paa, om det ei er en Skam
At være Adelsmand. Var det ei bedre
At sønderbryde Skjoldet, kaste Hjelmen,
Beholde denne Dragt, og være Bonde?
Min Stand mig tykkes en Forbandelse,
Der hviler over dette arme Land.
Vi tære Jordens Fedme, Landets Kraft,

Men bruge Kraften kun til egen Nytte.
Vi binde Kongens Haand, og Folkets Arm
Betynge vi med Slavelænker, thi
Vi frygte begge; men i Farens Stund
Vi svigte baade Kongen og vort Folk,
Og krybe feigt i Skjul, beregnende
Med kolde Hjerter kun vor egen Fordeel.

Maria.

O, jag dog disse mørke Tanker bort.

Axel.

Hvis jeg var Bonde, — elsked Du mig mindre?

Maria.

Min Axel! Vel Du veed, jeg elsker Dig
Blot for din egen Skyld, ei for dit Navn.
Og dog — hvo veed, om alt det Elskelige,
Det Ædle, jeg beundrer nu hos Dig,
Var vaagnet i dit Indre, hvis Du var
Barnfødt til denne Dragt, som nu Du bærer.
Er det dog ikke sandt, at Almuesmanden
Formaaer kun sjelden selv at hæve sig
Til nogen stor og usædvanlig Tanke?
Med smaalig Syslen, timelig Bekymring
Han daglig kjæmpe maa. Hvad Under da,
Hvis han forglemte, der er noget Bedre
Og noget Høiere end dette ene?
Men derfor er det godt, at der er de,

Hvem Skjæbnens Gunst har hævet over Sligt.
Det ridderlige Sind, den høie Aand,
Der vaktes tidlig alt ved Mindet om
Forfædrenes Bedrifter, Slægtens Hæder:
Det er den Arv, Du fik som Adelsmand,
Langt bedre visselig end Gods og Borg.
Ved den Du kaldet er til Folkets Fører.
Fornægt nu ei dit Kald! Bliv ikkun ved
Med freidigt Mod, som Du har alt begyndt:
Da vil og Tvivlen med sin mørke Skygge
Forsvinde fra min Axels rene Sjæl.

Axel.

Ja, jeg vil blive ved, vil ærligt kjæmpe!
Og om jeg ene stod — jeg sværger dog,
At jeg vil ei forsage. — Kommer da
Omsider Seirens Dag for mig engang,
Da jeg med Hæder atter kan betræde
Hiin gamle Borg, hvis Port nu er mig lukket,
Da sværger jeg, at Verden skal erfare,
Hvad hidtil jeg har maattet holde skjult:
At Du er den, hvem Axel Porse elsker;
Da skal ei nogen Ting mig hindre i
At nævne Dig, min herlige Maria
For Alles Øine som min Brud, min Viv!

(De gaae bort Arm i Arm.)

Niende Scene.

Claus Jensen.

Ei, ei! — Fortræffeligt! — Nei see engang!
Saa derfor var det altsaa jeg blev haanet!
Jeg skulde bøie mig i Støvet dybt,
Og angre den formastelige Tanke,
At have Blikket til en saadan Høide?
Men jeg skal hævne mig! — Om det end gjaldt
Mit eget Liv — jeg vil forhindre det! —
Ved hvilke Midler? — Ligemeget hvilke!
Vil ei det ene, vil det andet vel
Slaae til. — Jeg frygter ei for Helved selv!

(Tæppet falder.)

Anden Act.

Første Scene.

(Et Værelse paa Porsholm. I Baggrunden et stort Malerie, forestillende en Ridder i Legemsstørrelse.)

Anna. Høkstrøm. Siden Mogens Porse.

Anna.

Saa I staaer ganske ene?

Høkstrøm.

Ganske ene!

Anna.

Har hverken Søster eller Broder?

Høkstrøm.

Nei!

Anna.

Har ei engang et venligt Barndoms-Minde,

Der drager Eders Hjerte til det Hjem,
Hvor I opvorede?

Høkstrøm.

Et saadant Hjem,
Som det, I mener, har jeg aldrig havt.

Anna.

Hvor frygteligt! — Og Eders Fader?

Høkstrøm.

Faldt
Ved Gustav Adolfs Side samme Aar,
Som mit Liv kostede min Moder Livet.

Anna.

Jeg gyser næsten ved at tænke paa,
At I er voxet op, som i en Ørk
Et eensomt Træe, hvis Frøe blev baaret did
Af Stormen eller af en Fugl, der kom
Fra fjerne Skov. I har da aldrig kjendt
De blide Følelser, hvis milde Kraft
Bevæge, vække, aabne Barnets Sind;
Har aldrig græbt ved Eders Moders Bryst;
Har aldrig smilt ved Eders Faders Smill!

Høkstrøm.

Jeg voxed op som i den golde Ørk!
Ja I har Ret. Og hidtil har jeg vandret
Som Ørknens Søn, har døiet Savn og Møie,
Har sjelden mødt en Blomst paa Livets Vei,

Og aldrig faaet Roe at qvæge mig
Ved Glandsen af dens Skjønhed, Sødmen af
Dens Duft! Og dog — der var en dunkel Røst,
Der talte stundom trøstelige Ord,
Og peged hen mod et forjættet Land,
Hvor Fredens Palmer vore, Glæden strømmer
Af Kjærlighedens evig friske Væld.
Og hvad der før kun var en dunkel Røst
I Hjertets Dyb, har i den sidste Tid
Talt stedse tydeligere. — Jeg vil —
Jeg kan ei længer skjule i mit Indre,
Hvad der sig rører. (knælende.) Skjønne Frøken! Sig!
Har jeg omsider fundet, hvad jeg søgte:
Et Hjerte, der vil aabne sig for mit?
En Ven, der meer end Fader eller Moder
Vil elske mig, og vandre ved min Haand? . .
O! da var Maalet naaet, Forjættelsen
Opfyldt, og Ørknens Eensomhed forbi!

Mogens Porse (kommer).

Ei, ei! min Ahnelse var ikke falsk.

Høkstrøm.

O, tal! og gjør en Ende paa min Tvivl!

Anna.

Staae op! — Min Gud! vi ere jo ei ene!

(Iler ud af en Sidedør. Høkstrøm reiser sig.)

Anden Scene.

Høkstrøm. Mogens Porse

Mogens Porse.

Min Hr. Captain! (afsides:) Han er forvirret; ha!
Am besten ist's im trüben Wasser fischen.

Høkstrøm.

Hr. Mogens Pors! I venter en Forklaring,
Og I har Ret dertil.

Mogens Porse.

(Afsides:) Ha! Jetzt geht's los!
(Til Høkstrøm:)
Maaskee det dog var bedre, med et Slør
At skjule denne lille Spøg. Vel sandt:
Jeg havde jo vel Grund, som Fader, til
At vredes, — men —

Høkstrøm:

Det var ei nogen Spøg,
Uædel som høist utilgivelig.
Af Hjertets fulde Alvor talte jeg
Om Kjærlighed til Eders skjønne Datter.
Med samme Alvor træder jeg nu frem
For hendes Fader her som Beiler. — Ja
Hr. Mogens! Hvis et trofast, ærligt Sind,
Et pletfrit Navn, oprigtig Kjærlighed
Er gyldig Adkomst til at vorde hørt,

Da lad Jert Øre ikke være lukket!
Tillad mig i det mindste dog at haabe!

Mogens Porse.

I overrasker mig. — Jeg veed ei selv,
Hvad jeg skal svare. — Meget er der jo,
Som først bør tages i Betænkning her.
Jeg kan ei nægte, at jeg gjerne saae
En Hædersmand som Eder knyttet til
Min Slægt, og — for at være aabenhjertig —
Hvad jeg kan være uden Frygt mod Eder —
At I er Svensk, er ingen Anstødssteen
For mig. Jeg deler ei det blinde Had,
Som skiller tvende nærbeslægtede
Nationer fra hinanden.

Høkstrøm.

Er det muligt?

Mogens Porse.

Jeg troer at kunne tolke Tidens Tegn,
Og seer, at de bebude en Forening
Af Nordens tvende Folkeslag og Riger.

Høkstrøm.

Saa er det da ei blot en Ungdomsdrøm,
Der aabenbared sig for mig alene!
See her en Mand, hvis Isse dækkes alt
Af sneehvidt Haar — og dog den store Tanke

Har aabenbaret sig for ham som mig.
O, der er flere vist —

Mogens Porse.

Tvivl ei derpaa.
Men Hoben vandrer dog endnu i Mørke,
Og følger sit Instinct. Den Vise kun
Sig hæver over Fordom, Lidenskab:
Han haber ei, naar Habet er en Daarskab.

Høkstrøm.

Kald det en Synd, og I har ikke sagt
For meget.

Mogens Porse.

Nu — om saa I vil — en Synd.

Høkstrøm.

Og denne Krig, saa bitter vist for Eder,
Som den var før for mig, — den viser sig —
Jeg tvivler ei derpaa — for Eder nu
Som det udkaarede Forsoningsmiddel
For den begangne Synd.

Mogens Porse.

Jeg fatter ei
Tilfulde Eders Tankers høie Flugt.
Det kommer vel deraf, at Billedsproget
Har ingen synderlig Tillokkelse
For mig.

Høkstrøm.

Jeg mener: denne Krig, som synes
En Krig paa Liv og Død for Eders Land; —
Som driver endnu mere frem hiint Had,
Der — ak! kun altfor mange Aar — har fjernet
To Folk, som burde broderlig forenes, —
Vil ende sig med Død og Undergang.
Dog vil det danske Folk ei døe for evig,
Men fremstaae til et nyt og herligt Liv,
Forenet med sit Broderfolk. Kun Hadet,
Hiint gamle, bittre, blinde Had, vil døe;
Thi Døden venter Alt, hvad der er syndigt,
Og syndigt er et Had imellem Brødre.
Men naar af Hadet kommer Kjærlighed,
Af Døden Liv, af Striden Fred, da er
Det jo, hvad man har altid kaldt Forsoning.

Mogens Porse.

Jeg tilstaaer, at jeg fatter ei saa ganske — —
Nu — ligemeget! naar vi begge kun,
Om end ad hver sin Vei, dog komme til
Det samme Maal. Ein jeder Vogel singt
Wie ihm der Schnabel ist gewachsen. Altsaa —
I mener jo, Carl Gustavs Plan er den,
At føie Danmark til sit eget Rige?

Høkstrøm.

Han lægger ikke Sværdet, før det skeer.

Mogens Porse.

I mener, det vil lykkes ham?

Høkstrøm.

Tilvisse!

Det hele Land er alt jo i hans Magt.
Kun Kjøbenhavn formaaer en føie Tid
At standse vore seierrige Vaaben.
Med den vil snart Kong Fredriks Trone falde.

Mogens Porse.

I glemmer reent de Allierede.

Høkstrøm.

Hollænderen er langsom og forsigtig,
Og Tydskerne faae nok at gjøre hjemme.
Carl Gustav derimod er kjæk og hurtig:
Før hine faae betænkt sig, har han handlet,
Og samlet Nordens Kroner paa sit Hoved.

Mogens Porse.

Jeg nægter ei, der er Sandsynlighed
For hvad I siger. — Gjerne rækker jeg
Min Haand til Værkets Fremme. Nordens Eenhed —
Det er det store Maal, hvortil vi stræbe.
Om Kongen hedder Fredrik eller Carl,
Er ligegyldigt. Dog endnu en Stund
Jeg ønsker, at hvad her vi have talt,
Maa blive mellem os.

Høkstrøm.

Hvi saa, Hr. Mogens?

Mogens Porse.

Strengt taget har jeg Intet vel imod,
At I til Pfalzgrev Sulzbach melder mig
Som den, hvis Sindelag er gunstig stemt;
Men med Forsigtighed — i Stilhed, Kjære!
Iøvrigt — Tand for Tunge!

Høkstrøm.

Hvorfor ikke
Langt heller aabne Hjelmen, træde frem
For Alles Øine som den første Danske,
Der har beseiret Fordoms blinde Magt,
Og byttet Hadet bort mod Kjærlighed
Til Eders rette Fædreland, som er
Ei Danmark blot men hele Norden?

Mogens Porse.

Stop!
I maa betænke, jeg er ei som I.
Begeistring! — Varme! — Skjønne Navne vel,
Saalænge man er ung. Men naar, som jeg,
Man først har samlet lidt Erfaring ind
I Livets Skole, mærker man omsider,
Den sande Vise vogter sig for Sligt:
Han hader, elsker ei, men han beregner.

Høkstrøm.

Nu vel! Sæt Eders Regnestykke op!
Føi Tal til Tal, og sig, hvad Facit er!

Mogens Porse.

Der er endnu en liden Brøk tilbage,
Som levner Tvivl. Men inden føie Tid
Vil denne hæves, og til dette skeer,
I indseer vistnok selv, at Eders Beilen
Om Annas Haand maa holdes hemmelig.
Imidlertid vil dette ei, jeg haaber,
Mistrøste Eder, da I veed min Mening;
Denn aufgeschoben ist nicht aufgehoben.
Desuden — vilde jeg end nok saa gjerne
Tilsige Eder nu min Datters Haand:
Jeg veed dog ei, om Hjertet fulgte med.
Har I alt Vished?

Høkstrøm.

Nei desværre! Dog —

Mogens Porse.

Da var det bedre, I forsøgte først
At nærme Eder hende, for at vinde —
Hvad Faderen kan ikke skaffe Eder —
Den Plads i hendes Hjerte, I attraaer.
Saa være da vort Forbund sluttet nu —
I Stilhed for det Første. Tiden skal,

Jeg haaber snart, opløse hver en Tvivl:
Da skal det Skjulte aabenbares.

Høkstrøm.

Vel!

Naar saa I ønsker, skjøndt jeg ynder ei
Det skjulte hemmelighedsfulde Væsen.
Dog — Haabet, som I nu har givet mig,
Skal lyse som en Stjerne gjennem Mørket.

(Gaaer.)

Tredie Scene.

Mogens Porse. Siden Claus Jensen.

Mogens Porse.

Saa er jeg sikkret da fra denne Kant.
Blot Axel ikke nu fordærver Alt!
Han er jo dog min Søn, og Ingen troer
Paa Faderens Oprigtighed, naar Sønnen
Sig styrter som en Rasende i denne
Fortvivlede og taabelige Kamp.

(Claus Jensen kommer.)

Ha Ridefogeden! — Hvad godt?

Claus Jensen.

Hr. Mogens,

Jeg frygter, det er ikke af det Gode,
Hvad jeg idag som Eders Tjener har
At melde.

Mogens Porse.

Nu, stig frem! Heraus damit!

Claus Jensen.

Vor Junker, Eders Søn, er sluppen ud
Af Fangenskabet.

Mogens Porse.

Nu, det er jo vel
Dog ikke af det Onde?

Claus Jensen.

Bedre dog
Maaskee det var for ham og Eder selv,
Om han endnu i Fængslet sad.

Mogens Porse.

Hvorledes?
Der Esel spricht die Wahrheit, ob er gleich
Es selbst nicht weiß.

Claus Jensen.

En Frihed, som anvendes
Til at berede Eder Sorg og Skjændsel,
Til at berøve Eders gamle Slægt
Den Glands, den hidtil har besiddet, er
Dog ei at foretrække selv for Baand
Og Lænker?

Mogens Porse.

Menneske, stig frem! Hvad veed Du?
(Afsides:) Jeg skulde dog vel aldrig være røbet?

Claus Jensen.

Jeg veed, at Eders faderlige Omhu
For Sønnens som for hele Slægtens Vel
Vil strande paa en ubesindig Eed,
Som Junkeren har svoret.

Mogens Porse.

Hvilken Eed?

Claus Jensen.

At han trods Eders Villie vil ægte
Skovriderdatteren Maria.

Mogens Porse.

Ha!
Saaledes er det fat? — Jeg blinde Daare,
Som ikke saae det! — Rasend möcht ich werden!
— Dog sagte, sagte! Lad kun Andre rase;
Vær rolig og besindig! — Tænk Dig om!
Maaskee Du finder netop her det Baand,
Hvormed den unge Samson bindes kan.
(Til Claus Jensen:)
Er og din Nyhed sikker?

Claus Jensen.

Selv jeg hørte
Hans edelige Løfte.

Mogens Porse.

Du har luret?

Claus Jensen.

Pligtskyldig Iver for Familiens Ære —

Mogens Porse.

Tal Du kun Sandhed! Selv Du havde Øie
Paa dette Bytte. Derfor lured Du!

Claus Jensen.

Forlad mig Herre! Thyge og hans Slægt
Jeg hader af mit ganske Hjerte.

Mogens Porse.

Godt!

Jeg kjender mine Folk.

(Overveiende ved sig selv:)

En krænket Beiler, —
Hævngjerrig, rasende, forbittret; Axel
Forelsket, fuld af Fyr og Flamme. — Nu!
Det var dog underligt, om jeg ei kunde
Med slige Midler Alt udrette, hvad
Jeg ønsker. — Had og Kjærlighed — See her
De tvende Løftestænger, for hvis Magt
Saamangen Centnervægt har maattet vige,
Naar blot en kyndig Haand har styret dem.

(Til Claus Jensen:)

Du meente, at Din Efterretning var
For mig en Nyhed. — Ingenlunde!

Claus Jensen.

Hvad!

I vidste —

Mogens Porse.

Meget meer end Du.

Claus Jensen.

Og dog

I kunde være rolig?

Mogens Porse.

Ikke blot

At Axel var undsluppen, vidste jeg,
Men ogsaa, at han inden denne Time
Udrunden er, vil være her paa Stedet,
Hvor vi nu staae. Saa stor en Vovehals
Han er, at han i selve Ulvens Svælg
Sit Hoved stikker, blot fordi han vil
Ei drage bort, før han har seet sin Moder.
Men — hører Du! — Lad Ingen vide det;
Thi dersom Axel havde sig en Uven —
Som man jo ei kan vide — da var her
Den bedste Lejlighed til Hævn.

Claus Jensen (afsides).

Ha, Djævel!

Mogens Porse.

Et Ord til Fjenden —

Claus Jensen.

Jeg forstaaer —

Mogens Porse.

Var nok,

At slutte ham igjen i Bolt og Lænke.

Claus Jensen.

Paa mig I trygt kan stole.

Mogens Porse.

Uebrigens —

Jeg takker Dig for Efterretningen
Om Axels Kjærlighed til Thyges Datter.
Jeg haaber, det er kun en flygtig Grille.
Dog — skulde det hans fulde Alvor være,
Da var det ganske sandt, hvad nys Du sagde,
At det for ham og mig var meget bedre,
Om han endnu en Fange var som før.
Saa kunde han dog ei ved dumme Streger
Forstyrre mine Planer.

Claus Jensen.

Jeg kan ikke,

Som Eders troe, hengivne Tjener, taale,
At denne Sorg skal ramme Eders Hjerte.
Jeg veed et Middel —

Mogens Porse.

Tys! Behold det for

Dig selv. Jeg Intet vide vil. Jeg har

Det Haab, at jeg ved faderlig Formaning
Kan kalde ham tilbage til Fornuft.
Jeg vil endnu i denne Aften prøve —

Claus Jensen.

Men hvis det ikke lykkes?

Mogens Porse.

Lykkes vil det,
Saasandt jeg ellers kjender Noget til,
Hvad der kan virke paa et saadant Sind.

Claus Jensen.

Men dersom det mislykkes desuagtet?

Mogens Porse.

Da prøve Du dit Middel, dersom ellers
Det er af slig Beskaffenhed, at ikke —
Læg Mærke vel til det! — min Ære bliver
Derved i noget Fald compromitteret.
Du selv maa handle her paa egen Haand.
Iøvrigt kan Du gjøre Regning paa,
At ei din Iver savne skal sin Løn.

Claus Jensen.

Jeg takker, naadige Herre! Dog endnu
Jeg maa udbede mig en liden Gunst.

Mogens Porse.

Saa tal!

Claus Jensen.

Det er af Vigtighed, at jeg

Saasnart som muligt kan erfare Alt;
Thi her maa handles hurtigt. Dersom nu —
Hvad jeg befrygter — Faderens Formaning
Er spildt, jeg ønsked gjerne ved et Tegn
I samme Øieblik —

Mogens Porse.

Heel vel betænkt!
See her, min Søn! Hold Vagt i Gaarden hist!
Vend ikke Øiet bort fra dette Vindue!
Saasnart det bliver aabnet, kan Du vide,
At Sønnens Lidenskab har været større
End Fad'rens Myndighed. Da er det Tid,
Ifald Du har udtænkt et virksomt Middel,
At handle kjækt for den, som ikke selv
Vil sørge for sit eget sande Vel.

Claus Jensen.

Jeg takker. (Idet han gaaer bort:)
Ha! det letted paa mit Sind!
Nu har jeg Spillet alt saagodtsom vundet!

Fjerde Scene.

Mogens Porse. Siden Thyge.

Mogens Porse.

Det var den ene Løftestang. Den vil
Om den behøves, ikke svigte. Dog —

Jeg har det Haab, at den behøves ei;
Thi Kjærligheden er en Lidenskab,
Som man kan stole paa. — Ha, ha! den Dosmer
Indbilder sig, at han kan bruge mig
Som Redskab for sin Hævn, og mærker ei,
At han er selv et Redskab i min Haand.
Vel sandt: det er en Selvopoffrelse.
Men naar man ret betænker det, — hvad er
En Mesalliance? — Pah! et lidet Onde
I Sammenligning med den store Fordeel,
At kunne bøie Axels vilde Sind,
Og faae ham gunstig stemt for mine Planer.
Desuden — Pigen mangler ikke Anstand;
Oprigtig talt: jeg lider hende godt. —
Men hvis det ikke lykkes? — Dersom han
Afkaster ogsaa dette Baand? — Velan!
Da veed jeg intet bedre Raad end dette;
Da maa den vilde Samson atter gives
Philisterne i Vold. — Jeg gjør det nødig;
Doch — Noth bricht Eisen. Der er intet Valg.
Den Tid vil ogsaa komme vel engang,
Da han vil takke mig for dette Skridt.

Thyge (kommer).

Er Alting sikkert?

Mogens Porse.

Her er ingen Fare.

Du seer, at jeg er ene. Ingen tør
Forstyrre os. Hr. Hokstrøm selv betragter —
Saa høflig er han — disse Værelser
Som Helligdom, og aldrig uanmeldt
Endnu han har betraadt dem.

Thyge (imedens han er beskjæftiget med at aabne en Løndør, hvis Forside udgjøres af det i Væggen indlagte Malerie:)

Det har tidt
Forundret mig at see, hvormegen Flid
Den gamle Herre, som har bygget Gaarden,
Har gjort sig her med denne skjulte Gang.
Jeg sammenligned den med Rævens Hule,
Og tænkte altid kun paa Munkelist
Og Mørkets Gjerninger, hver Gang jeg saae den.
Nu takker jeg ham i hans Grav. Jeg seer,
At den kan gjøre Gavn i Trængslens Tid.

Mogens Porse.

Jeg vilde ei undvære den for meget.
Strengt taget burde ingen Bolig bygges
Foruden slig en Løngang.

Thyge.

Denne Aften
Den fører Sønnen, skjult for Fiendens Oie,
Til Hjemmet, hvor den syge Moder venter.
For første Gang betræder han den nu;
Jeg haaber, at det bliver ei den sidste.

Men kommer han igjen ad denne Vei,
Da paa en anden Viis det bliver.

Mogens Porse.

Hvad!

Hvad har I for? — Sig frem!

Thyge.

Der ere de.

Jeg hører Trinene gjenlyde huult
I Buegangens Indre.

Mogens Porse (afsides).

Ja! det maa

Saa være! Sætter jeg det op idag,
Imorgen kunde det for silde være.

Femte Scene.

De Forrige. Axel og Maria (træde ind ad Løndøren, som **Thyge** derpaa lukker efter dem).

Maria.

See her, nu staaer Du atter, kjære Axel,
Paa dette velbekjendte Sted, hvor Du
Som Barn har spøget mangen Stund med os.

Axel.

Hav Tak, Maria!

Mogens Porse.

Vær velkommen hid,

Min Søn!

Axel.

Min Fader! Tak! — O, at jeg maa
Mig snige som en Flygtning til mit Hjem,
Fredløs, forfulgt, af Fængslet nys undsluppen!

Mogens Porse.

Men hvis er Skylden?

Axel.

Sandelig! ei min.

Mogens Porse.

Og naar din stakkels Moder nu har seet
Sin Søn et flygtigt Øieblik igjen,
Hvad Trøst, hvad Haab kan Du da give hende
I Afskedsstunden? Maa ei Frygt og Sorg
Fortære hendes Sjæl, og — hvis er Skylden?

Axel.

Ei min, thi Pligtens, Ærens Stemme er det,
Der kalder mig herfra. Ei heller vil
Min Moder savne Trøst i hendes Sorg.
Som det er Mandens Kald at trodse Faren,
Og freidigt kjæmpe for den gode Sag,
Saa har og Himlen givet Qvinden Mod
Og Kraft, at bære Sorgens tunge Byrde,
Og dog bevare Hjertets stille Fred.
Min Moder elsker høit sit Fædreland,
Og der, hvor denne Kjærlighed er stærk,
Der er det Moderhjertets sande Stolthed,

At have Sønner, som, naar det er stedt
I Nød, tør vove Liv og Blod i Kampen.

Mogens Porse.

Og naar Du nu med denne vilde Trods
Har raset mod Dig selv, forspildt dit Vel,
Indtil den sidste svage Hindring falder,
Som standser Sverrigs seierrige Vaaben;
Naar Kjøbenhavn er taget, Kongen selv
En Fange, uden Krone, uden Scepter;
Kort sagt: naar det er skeet, hvad snart vil skee,
At Danmarks sidste Time er udrunden,
Og hele Norden samlet under Eet:
Hvad da?

Axel.

Da lægger jeg mit gode Sværd,
Og om det end vil skee med Sorg i Hjertet,
Een glad Bevidsthed har jeg dog endnu,
Og det er denne: Jeg har gjort min Pligt.

Thyge.

Ret saa, min Gut! Saaledes bør det være!

Mogens Porse.

Hvorledes? Thyge! Ogsaa Du?

Thyge.

Jeg er
For gammel til at følge hans Exempel,

Men ei for gammel til at glæde mig
Ved hvad der skjønt og herligt er.

Mogens Porse.

Jeg troer,
Du bliver aldrig gammel af Forstand;
Thi var Du det, saa forudsaae Du og,
At Enden paa den Vei, som han betræder,
Er sikker Undergang. Mig er det klart,
Og derfor har jeg fast besluttet nu,
At intet Offer være skal for tungt,
Naar jeg blot kan tilbagekalde ham,
Og aabne Øret for Fornuftens Røst.
Min Søn! Du elsker denne Pige?

Axel.

Ja!
Og om end Alt skal styrte sammen nu,
At vække Splid og Misforstaaelse:
Jeg vil — jeg kan det ikke længer skjule.
Med Stolthed og med Glæde jeg bekjender,
At hun er den, mit Hjerte kaaret har,
Hvem jeg har svoret Troskab, og, som jeg
For ingen Ting i Verden vil forlade.

Mogens Porse (til Maria).

Og Du?

Maria (vil knæle).

Tilgiv mig!

Axel (forhindrer det).

Nei, Maria! Nei!
Din rene Sjæl har ingen Skyld at sone.
Vor Pagt er sluttet; hellig er den! Jeg
Og Ingen anden staaer til Ansvar her.

Mogens Porse.

Min Søn! Du indseer vistnok selv, at jeg,
Som Fader, kunde have gyldig Grund,
At være misfornøiet med dit Valg.
Men døm nu selv, hvor høit jeg elsker Dig;
Hvor vidt min Omhu for dit Vel sig strækker:
Tag hende! Og hvis min Velsignelse
Endnu har noget Værd i Dine Øine,
Det staaer til Dig at vinde den.

Axel.

Hvorved?

Mogens Porse.

Vil Du ei give Alt i Verden for
At eie denne Pige?

Axel.

Alt med Glæde
Hvad Verdens er.

Mogens Porse.

Velan! Hun være din
Med een Betingelse.

Axel.

Og denne er?

Mogens Porse.

Hvi tøver Du at trykke til dit Bryst
Den Brud, jeg byder Dig som Fader?

Axel.

Tør jeg?

Mogens Porse.

Hvad Dag Du vil, skal Kirkens hellige Ord
Stadfæste Pagten, som dit Hierte knytted,
Og min Velsignelse skal følge med,
Saafremt Du lover, mine Raad at følge:
Ei meer at drage Sværdet for den Sag,
Som allerede meer end halvt er tabt,
Men søge Venner blandt din Faders Venner.

(Axel tier.)

Maria, hjælp mig! Al min Flid er spildt:
Han vil ei lytte til Fornuftens Stemme.
Du har en Talisman, hvis Tryllemagt
Han ei vil modstaae. — Spørg Du ham engang
Om han vil kaste Vrag paa al den Lykke,
Hvorom han vist saa mangen Gang har drømt,
Og som det nu staaer i hans Magt at nyde.
Spørg ham, om han ei elsker Dig endnu?

Maria.

Da var jeg ikke værd at kaldes hans,

Ifald jeg søgte at berøve ham
Hans bedste Prydelse, hans ædle Sind,
Hans danske Trofasthed, hans djærve Mod.
Nei Axel! Om jeg aldrig vorder din:
Din Æres Morder vil jeg ikke være!

Axel.

Min herlige Maria!

Thyge.

Vel, min Datter!
Hr. Mogens! Jeg er kun en ringe Mand,
Og jeg har elsket Axel fra hans Barndom:
Men dersom han forlod den gode Sag,
Og solgte sig til Svensken for at vinde
Min Datters Haand, — jeg vilde sige: Nei!
Hun er for god til slig en Landsforræder!

Mogens Porse.

Forvovne! Ha, Du understaaer Dig?

Thyge.

Ja!
At kalde Tingen ved sit rette Navn.
Ei Svogerskab, ei Herskab gjælder her!
Men — takket være Gud! — han er saa dansk
Som Nogen. Gid hans Fader var det Samme!

Mogens Porse (afsides.)

Jeg kunde fristes til at hævne mig,
Og jage ham fra Huus og Hjem! — Dog stille!

Lad ikke Lidenskaben raade; — Pah!
En usel Hævn, — og saa var Masken kastet. —
Jeg maa bevare mit Incognito,
Og gribe til det sidste Redningsmiddel.

(Til Axel med forstilt Mathed.)

Min Søn! Ved din og Thyges Heftighed
Jeg føler mig angreben. — Denne Scene
Har jaget Blodet til mit gamle Hoved,
Og bragt mig til at tale Ord, som ei
Fra Hjertet kom. — Jeg nægter ingenlunde
At efter Politikens vise Love
Det var det rigtigste, i Fælledskab
At søge Støtte hos den Mægtigste.
Dog — uden Dig jeg intet Skridt vil gjøre.

Axel.

Der er da intet gjort endnu?

Mogens Porse.

Nei, Nei!

Axel.

Gud være lovet!

Mogens Porse.

Ak! mit Hoved svimler.

(Maria understøtter ham, og leder ham til en Lænestol, hvor han sætter sig.)

Tak, Tak Maria! — Ah! Luk Vinduet op!
Den friske Luft vil styrke mig igjen.

(Axel lukker Vinduet op.)

Mogens Porsé (afsides).

Der aabned han sit eget Fængsels Dør!
Nu er det skeet. — Ha, hvor mit Hjerte banker!
Jeg troer for Alvor. nu jeg bliver syg.

Axel (bliver staaende ved det aabne Vindue).

Den friske Luft vil hjælpe. Mangen Gang
Den kjølet har min hede Kind i Fængslet,
Og tørret mine Taarer, naar jeg græd
Af Utaalmodighed og Længsel.

Mogens Porse.

Hvad!

Du fælded Taarer i dit Fængsel?

Axel.

Ja!

Jeg kan det ikke selv begribe nu.
Jeg mindes hine Dage som en Drøm,
En mørk og hæslig Drøm. Der vare Timer,
Da dyb Tungsindighed hjemsøgte mig,
Og ruged over Sjælen som en Trolddom.
Omsonst var al min Villies Kraft, mit Mod,
Og hvis jeg ei var bleven fri, jeg troer,
At det var gaaet mig som Skovens Fugl,
Der, — fangen i et Buur, — omsider døer,
Fordi den savner Frihed.

Maria.

Stakkels Axel!

Mogens Porse.

Hold op! — Gaae bort fra Vinduet! Hører Du?

Axel (bliver staaende).

Mit Fængsel — ihvor trangt og mørkt det var —
Dog var forsynet med en liden Luge
Som kunde aabnes. Den jeg vilde ei
For meget Godt undvære. Gjennem den,
Ret som en Lægedom, den friske Luft
Indstrømmed til mig i min snevre Celle.
Igjennem den mit Øie fandt sin Vei
Til Himlens klare Blaae, der som et Vidne
Om Herrens Magt og Godhed hvælver sig
I majestætisk Høihed over Jorden,
Og — ihvor underligt det end kan synes —
Det var mig, som min Tanke kunde bedst,
Naar denne Luge aabnet var, henflyve
Til Hjemmet og til mine Kjære.

Mogens Porse (farer op, støder Axel tilbage, og lukker Vinduet).

Bort!
Vil Du i Vinduet stille Dig tilskue?
Vil Du igjen en Fange være?

Axel.

Nei!
Derfra befrie mig Gud!

Mogens Porse.

Du husker ei,

At man fra Gaarden og fra Borgestuen,
Der nu af Svensken bliver brugt som Vagt,
Kan see Dig.

Axel.

Virkelig? Det tænkte jeg
Ei paa. Dog — det har sikkert ingen Fare.

Mogens Porse (afsides.)

Jeg veed det bedre. O, min Sjæleangst!
Nei! Jeg kan ei udholde denne Tanke!

(høit.)

Afsted! Paa Flugt! Thi i din Faders Huus
Er der nu ingen Sikkerhed for Dig.

Axel.

Min Fader! Skal jeg vandre bort herfra,
Før jeg har seet min stakkels syge Moder?
Skal jeg da nægte hende denne Trøst,
At see sin Søn, den eneste, igjen?

Mogens Porse.

Jeg hører Trin paa Gangen — Vaabenklirren.
Bort, før det er for silde!

Axel.

Eders Frygt
Er sikkert uden Grund. Jeg gaaer ei bort,
Førend Velsignelsen er meddeelt mig
Af hendes Læber, hvem jeg skylder Livet.

Mogens Porse (afsides).
Jeg Ulykfalige! min egen Søn
Jeg har forraadt!

Sjette Scene.

De Forrige. Høkstrøm træder ind med svenske Soldater.

Høkstrøm.
Er Axel Porse her?

Axel (trædende frem).
Her er han!

Høkstrøm (afsides).
Stolt og ædel, som jeg tænkte.
(Høit.)
I svenske Kongens Navn: giv Jer tilfange!

Axel (rækkende ham sit Sværd).
Jeg drog mit Sværd for en retfærdig Sag,
Og den vil seire. Dette Haab jeg har
Endog i dette tunge Øieblik.

Mogens Porse.
Skal han en Fange være, o da lad
Hans Fængsel være her! — Jeg indestaaer
For ham med al min Eiendom.

Høkstrøm.
Desværre!
Min Pligt det er, at afslaae Eders Bøn.

Jeg veed, at man i Sverrigs Indre alt
Hans Fængsel har beredt. Hans Dristighed
Og hans Indflydelse paa Landalmuen
Er altfor vel bekjendt, og derfor skal han
Bortføres til et Sted, hvor han er sikkret.

Mogens Porse.

Ha, gamle Dosmer! Hvorfor saae Du ei,
At dette vilde blive Enden!

Thyge (hemmelig til Mogens Porse).

Stille!
Vær rolig, Herre! Søg at vinde Tid!
Blot denne ene Nat, — og han er frelst!

Mogens Porse.

Hvordan?

Thyge.

Spørg ei, men gjør blot, hvad jeg siger.
(vil gaae bort, men hindres af Vagten ved Døren.)
Hvad nu? — Af Veien, Tølper! Lad mig gaae!

Høkstrøm.

Skovrider Thyge! Ogsaa I er Fange.

Thyge.

Fordømt! — Her er Forræderi i Spillet!

Maria.

Min Fader!

Mogens Porse.

Vee mig! Nu er Alting tabt!

Maria (hemmelig til Thyge).

Jeg veed din Hensigt! Jeg vil frelse ham.
O Himmel! Styrk mig Svage med din Kraft!

(Gaaer bort medens Tæppet falder.)

Tredie Act.

(Skuepladsen som i forrige Act.)

Første Scene.

Høkstrøm med et Brev i Haanden. **En svensk Soldat** staaer og venter paa Ordre; **to andre** bevogte Udgangsdøren.

Høkstrøm (læser).

„Til Hovedcorpset — uden mindste Ophold" —
„For strax derpaa at drage videre." —
Velan! Soldatens Pligt det er at lyde.

(Til den Ventende.)

Imorgen tidlig skulle vi marschere;
I Aarhuus støde vi til Hovedcorpset.
Hver Mand maa holde sig parat ved Daggry!

(Soldaten gaaer.)

Hvo kan forklare det? — Har Sverrigs Stjerne
Begyndt at dale alt? — Fordømte Ordre!
Er du en Hjobspost, der bebude vil,
At Lykken nu skal vige bort fra mig?
Og dog — hvad hjalp det, om jeg blev her længer?

Kan hun vel nogensinde glemme det,
At jeg er den, der fængsled hendes Broder,
Og fyldte hendes Sind med bitter Sorg?
At det ei var min egen frie Villie,
Hvo spørger vel om det? — men skeet er skeet.

Anden Scene.

De Forrige. Anna kommer fra Sideværelset.

Anna.

Hvorledes? — Vagt i denne Stue? — Dog —
Hvor kan det undre mig? Jeg snarere
Maa prise Hr. Captainens Ædelmod,
At han ei sendte raae Soldater med,
Da han tillod sin Fange at gaae ind
I Sygeværelset ved Siden af.

Høkstrøm (til Vagten).

Gaaer bort! Jeg selv inat vil vogte Fangen.

(Soldaterne gaae.)

O kunde jeg blot føie Eders Ønsker
Saa let i alle andre Ting, som her!

Anna.

De svenske Herrer have altid havt
Det Ord at være artige, belevne.
Jeg takker Eder for det nye Beviis,
I her har givet mig paa Rygtets Sandhed.

Det ridderlige Væsen i det Ydre
Er altid Noget.

Høkstrøm.

I det Ydre blot?

Anna.

Hvad siger det, om Kjernen ei er sund,
Naar Skallen blot er glat og blank at see til?

Høkstrøm.

Hvorved har jeg fortjent at spottes saa
Af den, hvis mindste Ord har faaet Magten,
At saare og at læge dette Hjerte?

Anna.

At færdes i den vilde Kamp med Lyst,
Har altid været holdt for ridderligt;
Thi Kampens Fare prøver Mandens Mod.
Men hemmeligen at belure Fjenden,
At fange ham, naar han er værgeløs,
Og uden fjendtlig Hensigt har sig vovet
For vidt: det giver maaskee Adgang til
At vinde Fordeel, Løn, men — ingen Ære.

Høkstrøm.

Den Dadel træffer ingenlunde mig.
Saasandt jeg lever! hvis til mig det stod,
Var Eders Broder gaaet fri herfra.

Anna.

Nu taler I i Gaader.

Høkstrøm.

Troe mig dog!

Anna.

Skal jeg ei troe, naar Eders Gjerning taler?

Høkstrøm.

Tung var den Pligt, hvis Bud jeg maatte følge;
Men Eet der er, som tynger endnu meer,
Og det er Tanken om at være miskjendt,
Og dømt til Tavshed. — Denne Nat jeg seer
For sidste Gang det Sted, hvor Livets Lykke
Jeg først begyndte at forstaae tilfulde.

Anna.

Hvad mener I?

Høkstrøm.

Ved første Morgengry
Vi skal marschere. Der er kommen Ordre.
Forbi er nu den korte, skjønne Tid,
Hvis Minde skal som Ørkenens Oase
Staae, stedse frisk, men ene i mit Liv.
Jeg hviled her en søde Stund, og drømte —
Ak hvor forvovent, men hvor saligt dog!
Forbi er Drømmen! Nægt mig ei den Trøst, —
Den eneste, der staaer tilbage nu,
At skilles fra mig uden bittert Nag.

Anna.

Tilgiv mig, Høkstrøm!

Høkstrøm.

Jeg fik intet Svar,
Da nys min Læbe tolkede mit Haab.
Nu veed jeg, at I ikke elsker mig.
Dog beder jeg: miskjend mig ikke, Anna!
Tænk intet Ondt om mig! Lad ikke Sorgen,
Som jeg har voldet Eder mod min Villie,
Forlede Eder til at hade mig.

Anna.

Tilgiv mig! — Hør mig nu! — Jeg kom herhid
At friste Eder. Axels Frihed var
Mit Maal. Jeg brugte bittre, skarpe Ord,
For siden desto bedre at bevæge.
Tilgiv mig dette Kunstgreb. I har seiret.

Høkstrøm.

I troer mig da, naar jeg forsikkrer Eder,
At Axels Fangenskab var ei min Villie?

Anna.

Hvor kunde jeg vel tvivle paa dens Ord,
Hvis hele Væsen bærer Sandheds Præg?

Høkstrøm.

I vil ei hade mig som Eders Fiende?

Anna.

Hvor kunde jeg vel hade den, jeg elsker?

Høkstrøm.

Hvad hører jeg! O sig det end en Gang,

At Hjertet kan faae fuld Forvisning om
Sin Salighed.

Anna.

Hvad jeg har længe følt,
Men stræbt at dølge, medens vore Veie
Os førte sammen, frygter jeg ei for
At tilstaae nu, da vi maa skilles ad.
Jeg er en Datter af det arme Land,
Der ved en grusom Uretfærdighed
Er næsten bleven Eders Vaabens Bytte,
Og jeg er Axels Søster. — Det er nok!
Jeg veed, at jeg kan aldrig blive Eders.
Dog skal I ikke drage bort herfra,
Før jeg faaer sagt: I er mit Hjerte kjær
Som Ingen anden.

Høkstrøm.

Himmel! Hvilken Fryd! —
Og — hvilken Qval! — Dog — Alt er ikke tabt.
Jeg har et Haab endnu. — Hvis Eders Fader —

Anna.

Jeg gjætter, hvad I nu vil sige mig.
Min Fader synes maaskee mindre varmt
At tage Deel i Fædrelandets Nød.
Nu — det tilkommer ikke mig at dømme
Min Faders Færd. Men vild, at hvad I synes
At haabe, det er just min største Frygt.

Høkstrøm.

Mit Haab gaaer videre. Naar Krigens Fakkel
Er slukt, og Seirens Glædesbaal er tændt,
Som Brudeblus for Nordens tvende Folk,
Da vil det ogsaa lyse for vor Pagt.

Anna.

Nei Høkstrøm! Dette Haab er kun en Drøm,
Som aldrig vil opfyldes. Denne Pagt,
Hvorom I taler, mellem Nordens Folk
Skal være Hjerternes frivillige
Forening, dersom den skal blive sluttet.
Ved Rettens Krænkelse, ved Vold og Magt
Blev aldrig knyttet noget varigt Baand.
Men der vil engang komme bedre Tider,
Naar Hadets mørke Dæmon er bortvegen
For Sandheds Solens lyse Morgenrøde:
Da vil det blive Dag i Nordens Lande,
Og Dansk og Norsk og Svensk vil da erkjende,
At de hinandens Brødre ere. Da —
Men ikke før — vil Baandet blive knyttet
I Kjærlighed, i aandelig Forening,
Men derfor vil det ogsaa have Styrke
Og Varighed, thi da først har det Sandhed.
Men vore Øine skulle aldrig see
Hiin skjønne Dag; thi naar den kommer, ak!
Da hvile vore Been forlængst i Graven.

Høkstrøm.

Opgive skulde jeg da dette Haab,
Hvorpaa jeg hidtil stolede saa fast?

Anna.

Vi kunne ahne blot, ei klart beskue,
Hvad Tiden gjemmer bag sit dunkle Slør.
Men er ei selv den blotte Anelse
En Troe, et Haab, der skjænker Sjælen Fred?

Høkstrøm.

Og Anna skal jeg aldrig kalde min?

Anna.

Om vi end skilles ad, som vore Folk,
Een Vished har jeg dog, og det er den,
At jeg er elsket. Denne Kjærlighed
Er ei omsonst. I Hjertet vil jeg gjemme
Erindringen om ham, der elsked mig;
Og naar mit Liv mig stundom synes fattigt
Paa Glæde, vil jeg i min Eensomhed
Fremtage dette Billede, og sige:
Vær rolig Sjæl! Dit Liv er ei forgjæves,
Der er dog Een, som elsker Dig i Sandhed.

Høkstrøm.

Og denne rige Skat af Kjærlighed
Skal jeg blot have fundet forat miste?
Nei Anna! Jeg vil holde fast ved Haabet.
Alt kan endnu sig vende til det Bedre

Endogsaa før vi skilles ad. — Jeg Intet
Vil lade uforsøgt. — Mon Eders Broder
Vil skjænke mig et Øieblik i Eenrum?

Anna.

I veed, at han er hos sin syge Moder,
Der trænger høilig til den Smule Trøst,
Som hans Nærværelse kan skjænke hende.
Dog — naar I ønsker det —

Høkstrøm.

Jeg skal erindre,
At hvert et Øieblik, der skjænkes mig,
Er Tab og Savn for Annas Moder.

Anna.

Godt!
Jeg gaaer at kalde ham. — Vi sees igjen.
(Gaaer bort.)

Tredie Scene.

Høkstrøm. Siden Axel Porse.

Høkstrøm.

Hvorfra vel denne Uroe? — Hjertet slaaer
Med tunge Feberslag, som driver Blodet
Med Voldsomhed igjennem Aarerne.
Er det Forventning blot? — Hvad andet da?
I Kampens Farer var jeg stedse rolig.

Hvorfor da ikke her? — Er denne Vei,
Som jeg betræder nu, ei Ærens Vei?
Vil jeg da friste ham til noget Ondt?
Ei vil jeg lokke ham ved Guldets Glands
Og ei ved falske Løfter. Axel er
Ophøiet over Sligt. — Men jeg vil aabne
Mit Inderste for ham. I reen Begeistring
Skal Ordet bære Vidne om den Magt,
Hvoraf jeg selv blev greben, da min Sjæl
Undfanged Tanken først om Nordens Eenhed.
Er det ei ærlig Færd? — Men kan jeg og
Med samme Kraft og Styrke føre Ordet? —
Er Tanken lys og klar, — er Troen fast,
Da vil ei Tungen svigte. Tvivlen kun
Kan sløve Ordets Kraft som Sværdets Od. —
Og hvorfor skulde jeg vel tvivle nu?
Har Profetindens Røst, som nys jeg hørte
Fra hine skjønne Læber, rokket mig?
Nei, nei! Jeg vil — jeg maa ei vakle nu.

Axel (træder ind).

I har befalet —

Høkstrøm.

Jeg har bedet Eder,
At unde mig et Par Minuter blot.

Axel.

I seer, jeg er her.

Høkstrøm.

Ting af Vigtighed
Jeg har at forebringe Eder. Dog
Jeg ønsker først at vide, hvem det er,
Jeg taler til.

Axel.

Hvad! kjender I mig ei?

Høkstrøm.

Det Ydre — Ansigtstrækkene og Navnet;
Ja meer end det: Jeg veed, at dette Navn
Har vundet Hæder, og at disse Træk
Er Præget af en høi og ædel Sjæl.
Men det, jeg ønskede at vide, er,
Med hvilket Sindelag mod mig I hører,
Hvad jeg at sige har.

Axel.

I er min Fiende,
Og jeg er Eders.

Høkstrøm.

Vistelig, saalænge
Vi staae i Kampens Hede, Mand mod Mand,
Og Sværd mod Sværd. Og dog — jeg mødte Jer
Ei gjerne. — Men naar Kampen er forbi,
Har man før seet, at mangen ærlig Kriger
Har nærmet sig sin Fiende uden Nag.

Axel.

Der er min Haand. Jeg bærer intet Had
Til Eder selv, om end til Eders Sag.

Høkstrøm.

Med Glæde tager jeg mod Eders Haandslag.

Axel.

At vise Skaansel mod de Overvundne
Er skjønt og hæderligt, og vel jeg veed
Af mangt et ædelt Træk man har fortalt mig,
At jeg staaer for en Mand, som jeg bør agte.

Høkstrøm.

Hør nu med Rolighed, hvad jeg vil sige,
Og læg det vel paa Hjerte. Denne Nat
Jeg gjæster Eders Hjem for sidste Gang.
Et Iilbud har bragt Ordre: alle Tropper
Som ligge spredte ad i disse Egne,
Skal hurtig samles forat drage Syd paa.

Axel.

Saa nærmer Frelsens Time sig for Danmark!
Hav Tak for denne Glædestidende! —
Er det Churfyrsten eller Polens Konge,
Som bringer Hjælpen?

Høkstrøm.

Hvo har sagt at Sligt
Er Grunden til hiin Ordre? — Intet veed jeg.

Axel.

Maaskee er Hollands tappre Sønner komne,
At øve her den samme Heltedaad,
Som hjemme sprængte Spaniens tunge Lænke?

Høkstrøm.

Ak glæd Jer ei for tidlig, men betænk,
At denne Nat er og den sidste her
For Eder.

Axel.

Ja jeg veed det: disse Mure,
Der indeslutte Alt, hvad mig er kjært, —
Der saae min Barndoms glade, sorgfrie Lege, —
Der ere blevne mig som gamle Venner,
Hvis Gjensyn fryder Hjertet, — skal jeg alt
Paany forlade. Fængslets kolde Luft
Skal atter med sin klamme Fugtighed
Mig gjennemisne. Mat og sygeligt,
Som eenlig Lampe i den mørke Nat,
Livslyset brænder der. Men denne Gang
Jeg tager Haabet med i Eensomheden.
Nu har jeg Olie til Lampen.

Høkstrøm.

Skade!
At dette Heltemod skal ødsles bort
Til ingen Nytte. Eders Haab er falsk.

Axel.

Og hvorfor det? Om I end taler Sandhed,
Og Eders Ordre Intet melder om,
At vore Bundsforvandte nærme sig,
Er det da derfor vist, at jeg har Uret?
Kan I vel tænke Jer en anden Grund?

Høkstrøm.

Den danske Bøgeskov er falmet nu,
Og Efteraarets Storme ville snart
Istemme hine vilde Melodier,
Der suse hen igjennem Træets Grene,
Imedens Løvet hvirvles rask afsted
I Dødningdandsen. Kom den ei i Sommer,
Mod Vinter kommer Hjælpen endnu mindre.

Axel.

Har ikke Eders Konge selv os lært,
At Vinteren er ingen Hindring meer?

Høkstrøm.

For Nordens djærve Mænd, som kjende den,
Og have hærdet sig mod Frost og Kulde;
Men Sydens kjælne Folk sig lade skræmme.
De vide ei, at Blodet ruller let
Med raske Slag igjennem Aarerne,
At Brystets Aandedræt er fuldere,
At Isen slaaer en fast og sikker Broe
Hen over Belt og Sund, mens Sneen blinker

I Maanens Skin med tusind Diamanter.
Vi kjende Vintren som en gammel Ven,
Der vel er barsk, men ikke uden Ynde;
Men hine skjælve for den som en Fjende,
Og krybe strax i Skjul, naar den sig nærmer.
Og hvorfor vente Hjælp af Fremmede?
Er Nordens Folk da ei hinandens Brødre,
Udrundne af den samme Oldtids-Slægt,
Med fælleds Barndoms Minder, samme Tunge?
At gjæste Sydens Folk paa Vikingstog,
Naar der var altfor tyst og stille hjemme,
Det pleied vore tappre Fædre ofte;
Men kalde dem herind som Bundsforvandte,
Det var ei Sæd og Skik i Hedenold.
Kan Brødre ei forliges, — lad dem kjæmpe;
Men lad dem kjæmpe Kampen ud alene!
Hvo ei kan seire, — han maa overvindes,
Men Stridens Ende bliver Fred og Eenhed,
Thi Seierherren er jo selv hans Broder.

Axel.

Skal da den ene Broder bøie Nakken
I Trældom for den anden? Eders Folk
Har selv jo fordum brudt den Slavelænke,
Som fængsled det til Dannerkongens Trone.
Den, som er født til Frihed, kan ei taale

At være Træl. Fribaaren er mit Folk
Saavelsom Eders.

Høkstrøm.

Intet Trældomsaag
Vi vil paalægge Danmarks ædle Folk.
Det staaer til Eder selv at vinde Ret
Som Borgere i Nordens Rige. — See!
I er jo nu en fangen Mand. Imorgen
I skal forlade Hjem og Slægt og Venner.
Det blev min tunge Pligt at være den,
Som skal bevogte Eder. O befrie mig
Fra dette Hverv! Forbliv i Eders Hjem!
Bliv der som Sverrigs Ven, da lover jeg,
At Eders Venskab ei skal savne Løn.

Axel.

Som Landsforræder? — Aldrig!

Høkstrøm.

Hele Norden,
Ei Danmark blot er Eders Fædreland.
Kan I miskjende disse dybe Træk,
Hvormed Naturen selv har stemplet os
Som Brødre? — Misforstaaelse og Tvedragt
Har altfor længe fjernet fra hinanden
Hvad aldrig burde have været adskilt.
Nu først er Tiden kommen til at stifte
En stærk og uopløselig Forening

Til hele Nordens Gavn og Ære. — See!
Hvor herligt er vort fælleds Fædreland!
Hvor rigt udstyret af Naturens Haand!
Paa Danmarks Sletter bølger Kornet frem;
I Sverrig verle Dal og Skov og Søe,
Og dybt i Norges Fjelde gjemmes Malm
Til Sværdet, som skal vogte Paradiset.
Stolt kneiser Granens ranke Spiir mod Himlen
I Klippelandet; — mild og lys og venlig
Omkrandser Bøgeskoven Slettens Vang.
Det rige Hav med sine blanke Vover
Beskytter Nordens Lande trindtomkring,
Og bærer Snekken frem fra Strand til Strand.
Den friske Rosenkind, det lyse Blik,
Der vidner om et kjærligt, trofast Sind,
Er Kjendetegnet paa en nordisk Møe;
Og Slægten, som beboer det ganske Land,
Er sprungen ud af samme ædle Rod.
De samme Toner klinge i vort Maal,
Og Nordens Mænd forstaae hverandres Tale.
O, at de og forstod hverandre ret!
Da turde ingen Fremmed nogensinde
Med Avindskjold sig nærme deres Grændse!

Axel.

Hvor skjønt, hvor herligt er ei dette Billed!

Høkstrøm.

I ønsker, at det havde Liv og Sandhed?
Nu vel! Lad det ei blive blot ved Ønsket:
Betræd den Vei, som fører os til Maalet!

Axel.

Hvad er det for en Vei? — Kan ærlig Mand
Betræde den med opreist Hoved, — roligt
Enhver i Øiet skue, som han møder?
Hvis ikke, viis mig da en anden. — Men
Hvis ingen anden gives; — dersom alle,
Idet de føre nærmere til Maalet,
I samme Grad sig fjerne meer og meer
Fra Æren, Pligten og Samvittigheden:
Da lad mig heller blive, hvor jeg er;
Da er Jert Billede et blot Phantom,
En Taageskikkelse, der ei har Sandhed.

Høkstrøm.

Er det da ei den gode Borgers Pligt
At varetage Fædrelandets Tarv?
Og kan I tænke noget større Held
End hiin Forening?

Axel.

Et der er endnu,
Som I har glemt; men vee mig, dersom jeg
Forglemte det saa let! — Jeg har en Konge,
Hvem jeg er Troskab skyldig.

Høkstrøm.

Een han er.
Bør Folkets Tusinder ei veie meer
End denne ene?

Axel.

Denne Tanke er
Ei Eders egen. Hidtil har I talet
Som for en ærlig Mand det sømmer sig,
Men hine ere Caiphas's Ord,
Da Mørkets Tjenere i stumle Nat
Forsamled sig til Raad mod Frelseren.
Jeg hører ei til dem, som hylde Kongen,
Saalænge Alt gaaer vel, men svigte ham
I Nødens Tid. — Og hvilken Konge er det,
Der her er stedt i Nød? — Hvor heltemodig,
Hvor stor i Farens Dage! — Hellere
Han vilde døe som Ørnen i sin Rede
End flygte bort fra sine Børn, for selv
At søge Frelse. — Eders Konge har
Med sine Tusinder indspærret ham
Bag Hovedstadens Volde som en Fange;
Men Rygtet om hans Mod og Trofasthed
Har spottet Eders Overmagt og Kunst:
Det lader sig ei binde som en Fange,
Men svang sig paa sin lette Vinge op
Fra den betrængte Stad, og fløi som Sangfugl

Henover Danmarks Sletter. — Ei forgjæves
Har Folket lyttet til. Den samme Aand,
Som har besjælet Mand og Qvinde hist
I Axelstad, vil vaagne snart med Kraft
Trindt i det ganske Land, og den vil seire.
Lad Vold og Uretfærdighed kun true:
Saalænge Danmark har en trofast Konge,
Der stoler paa sit Folk, skal han ei svigtes.
Men evig Skam og Skjændsel ramme skal
Hver den, som er sit Fædrelands Forræder!

Høkstrøm.

I har da fast besluttet—

Axel.

Før mig til
Mit Fængsel!

Høkstrøm.

Hvilken Qval!

Axel.

Hvi saa?

Høkstrøm.

Døm selv!
Jeg elsker Eders Søster.

Axel.

Ha! Hvorledes?

Høkstrøm.

Forbi er alt mit Haab! Det sidste Glimt
Er slukt!

Axel.

Og Anna?

Høkstrøm.

Min hun var for evig,
Hvis Skjæbnen ikke havde givet mig
Det bittre Hverv at gribe fjendtlig ind
I hendes Broders Liv.

Axel.

Min Fader veed det?

Høkstrøm.

Han har mig givet alt sit Løfte halvveis.

Axel.

Og Anna elsker Eder?

Høkstrøm.

Ja! men kan
Nu ikke vorde min.

Axel.

Og dette Offer
Jeg skulde tage? — Nei! Og skal jeg end
Som Fange sukke i et fremmed Land, —
Den Tanke vil jeg ikke tage med,
At være Skyld i hendes Sorg og Smerte.

(Iler ind i Sideværelset.)

Høkstrøm.
Hvad nu? Hvor blev han af? — Hvad skal jeg vente?
— O hvis jeg turde haabe!

Fjerde Scene.

Høkstrøm. Anna. Axel og Mogens Porse.

Axel (førende Anna ved Haanden).
Eders er hun,
Ved Hjertets ubedragelige Stemme:
Hun være ogsaa Eders da for Gud
Og Mennesker! Jeg vil ei være den,
Der skiller Eder ad. Min Faders Løfte
Vil jeg nu indfrie.

Mogens Porse.
Sagte, sagte Axel!
Du glemmer altid reent Besindigheden,
Og overiler Dig i Godt som Ondt.
Mit Weile skullst Du ilen!

Axel.
Ingen Tid
Her er at tøve. Hurtig gjort er vel gjort.

Mogens Porse.
Det glæder mig iøvrigt at erfare,
At Du omsider har indseet det Rette.

Nu bliver Du hos os. En vægtig Byrde
Er væltet fra mit Hjerte.

Axel.

Jeg er Fange
Endnu som før. — Min Bøn til Eder er,
Idet jeg drager bort — maaskee for stedse —
Bliv Eders Fædreland og Konge troe.
Lad ei den kolde Politiks Beregning
Vildlede Eder med sit falske Skin.

Mogens Porse.

Hvorledes! Raser Du? — Og hvo vil troe mig,
At jeg er dansk af Sindelag endnu,
Naar Annas Haand jeg giver til en Svensk?

Axel.

Det er vel Mandens Pligt at offre Alt,
At døe med Glæde for sit Fædreland;
Men Hjertets Stemme skal en Qvinde følge.
Hvis Nogen tvivle tør om Eders Troskab,
Da viis ham kun til mig, og jeg skal svare.

Mogens Porse (afsides).

Saamæn! Det er ei ilde udtænkt just.
Til begge Sider staaer mig Døren aaben.

Axel.

Min kjære Søster! Du, som vilde offre
Din Kjærlighed, dit Haab og al din Lykke
For mig! Tungt vilde Lænken trykke mig

Ved Tanken om min Annas Sorg og Længsel.
Nu har jeg i mit Fængsel dog den Glæde,
At vide Dig forenet med den Ven,
Dit Hjerte har udkaaret. — Intet Nag
Jeg bærer til ham; han er ei min Fiende.
Han har udfoldet for mig, hvad der staaer
I Hjertets Indre skrevet, og jeg veed,
At hvert et Træk, der staaer, er reent og ædelt.

Anna.

Har Qvinden da ei noget Fædreland?
Er hun en Snylteplante uden Rod,
Der hæfter sig til hvadsomhelst det er,
Og drager Næring — ei af Jordens Skjød,
Men blot af Luftens Aande?

Axel.

Elsker Du
Ei denne Mand?

Anna.

Og om jeg elsked ham
Saa høit som Livet: hans jeg kan ei vorde,
Saalænge Pligt og Ære byde ham
At bære Vaaben mod mit Fødeland.
Sig, Høkstrøm! kunde I vel ønske Eder
En Brud, der fælded Smertens bittre Taarer,
Saa ofte I med Seier kom fra Striden?
O nei! — Om det end skeer med Savn og Veemod,

9*

Adskilles maae vi. Det er Skjæbnens Villie.
Den danske Pige har og Kraft og Mod,
At give Noget hen for Fædrelandet,
Om hun end ei i Stridens vilde Larm
Kan kaste Tærninger om Liv og Død.

Høkstrøm.

Tilgiv mig Anna! Ubetænksomhed
Og Heftigheden af den bittre Smerte
Lod Ordet komme over mine Læber
Om det, som evig burde gjemmes dybt
I Hjertets Helligdom. Fra denne Stund
Skal Haabet være skriinlagt i sin Grav,
Og tavs Tilbedelse skal holde Vagt.

Femte Scene.

De Forrige. Thyge (kommer tilfærdig ind).

Thyge.

Forræderen er funden! Røbet er han!
Og han skal faae sin Løn.

Høkstrøm.

I glemmer Thyge,
At I er Fange. Hvordan kom I hid?

Thyge.

Nu! Frygter I, at jeg skal løbe bort?
Den store Port er lukket; Vindebroen

Er trukken op. Den Smule Frihed kan
I dog vel unde mig, at gaae omkring
I Gaarden. — Axel! Een af Eders Egne
Er den, som lumskeligen har forraadt
Sin Herre.

Axel.

Hvem?

Thyge.

Claus Jensen, Ridefogden.

Mogens Porse (afsides).

Nu gjælder det at holde gode Miner.

Axel.

Er det og vist?

Thyge.

Jeg har holdt Öie med ham,
Og nylig hørt med mine egne Øren
Ham prale af sin fule Nidbingsdaad.
Han sidder nu i Borgestuen hist,
Hvor Vagtens Mandskab holder Afskedsgilde.
Alt som det stærke Randers-Øl er steget
Til Hovedet, er Tungen bleven løst,
Og har bragt Skjændselsdaaben for en Dag.

Høkstrøm.

Det stærke Randers-Øl? — Jeg vil dog haabe,
Det ikke gaaer saavidt, at mine Folk
Forglemme deres Pligt?

Thyge.

Var I kun rolig!
De Svenske have Pander som af Jern:
Paa dem kan Øllet ingen Virkning gjøre.
(Afsides:)
Halvparten under Bordet laae og sov,
Da jeg gik bort, og Resten drak endnu
Med bedste Appetit. Jo det er Karle!

Mogens Porse.

Det synes mig dog noget overilet
At dømme drukken Mand paa eget Ord.

Thyge.

Han mumled rigtignok en Hoben meer
Om Andre, der besade større Magt
End han, — af hvem han vented sig Belønning,
Som om han ei var ene om sin Daab;
Men dette troer jeg ei, og vil ei troe det.

Axel.

Min Hr. Captain! I denne mørke Gaade
Kan I alene skaffe Lys. Jeg spørger:
Er det med Uret at min gamle Ven
Beskylder ham? — Tør I forsvare Fogden,
Og kalde ham en tro og ærlig Tjener?

Høkstrøm.

Jeg indseer ei, hvorfor jeg skulde nægte,
Hvad han har selv bekjendtgjort.

Axel.

Altsaa dog!

Og hine Yttringer om Andres Hjælp?

Mogens Porse (afsides).

Jeg nægter Alt og gjør ham til en Løgner!

Høkstrøm.

Om denne Sag — jeg Intet har at sige.

Mogens Porse (som før).

Det lettede! Jeg aander atter frit.

Axel.

Og nu — hvad nytter det vel, at jeg veed det?
Om end mit Hjerte føler sig oprørt
Ved Tanken om den Usling, — bunden er
Min Arm; jeg kan ei naae ham.

Thyge (hemmelig til Axel).

Sig ei det!

Endnu i denne Nat kan Bladet vendes.

Axel (til Thyge).

Hvad hører jeg! Der er endnu et Haab?

Thyge (som før).

Forsigtig! — Lad som ingen Ting — Hans Friis —

Høkstrøm.

Det kunde maaskee falde Eder ind,
At jeg var den, der havde lokket ham
Ved Guld til Utroskab imod sin Herre —

Axel.

Den Tanke kunde aldrig vaagne hos mig.

Høkstrøm.

Jeg hader slige Midler. — Selv han kom,
Og nødte mig til hvad jeg maatte gjøre.
Men om mit Hjerte end fordømmer ham,
Jeg tvinges til at være hans Forsvarer. —
Min ædle Fiende! Tung er Eders Skjæbne.
Min er ei heller let. I savner Frihed,
Er Fange. Men er jeg da mere fri?
Kan jeg vel følge frit mit Hjertes Kald?
Hvad meest jeg elsker, maa jeg evig flye,
Og den, jeg afskyer i mit Inderste,
Maa jeg beskjerme. Eder binder Lænken;
Mig Pligten. Midt i Sorgen er der Fred
I Eders Sjæl, thi Eders Troe er fast:
I troer paa Eders Sags Retfærdighed,
Og ingen Tvivl har hidtil rokket Eder.
Der var en Tanke — stor og herlig var den —
Som hidtil fyldte mig med reen Begeistring,
Og gjorde mig min Pligt som Kriger kjær.
Jeg troede paa dens Sandhed. Hvad om Tvivlen
Kom med sit kolde Aandepust at slukke
Det Lys, som hidtil funklede for mig?
Da vilde Pligten ene staae tilbage,
Ret som et iiskoldt Afgudsbillede

Af Steen, paa hvis af Blod bestænkte Alter
Jeg maatte offre Alt, hvad var mig kjærest,
Min Fred, min Roe, mit Haab, min Salighed.
Hvis dette skete, — fatter I min Qval? —
Jeg kunde næsten fristes til det Ønske,
At I var fri, og jeg var Eders Fange.

Sjette Scene.

De Forrige. Under Foregaaende Replik er Løndøren bleven aabnet. **Maria, Oberst Friis, Jægerdrengen** og **danske Bevæbnede** ere traadte ind, og have uformærkt stillet sig i Baggrunden, de sidste med blottede Vaaben.

Oberst Friis
(med et Slag paa Høkstrøms Skulder).

Jert Ønske er opfyldt!

(Høkstrøm springer tilbage og drager sit Sværd.)

Mogens Porse.

Ha! Oberst Friis!

Axel.

Maria!

Maria (styrter til hans Bryst).

Axel! Du er fri!

Høkstrøm.

Hvad nu?

Er I ved Trolddomskunster kommen hid?

Oberst Friis.

Gud være lovet, at jeg kom herhid
I rette Tid, og ei forsilde! See! (pegende paa Maria)
Ved hendes Heltemod er dette Huus
Befriet ikke blot af Fiendens Vold,
Men ogsaa frelst fra evig Skam og Skjændsel.
Hun sendte Jægerdrengen med det Bud,
At end i denne Nat det maatte gjøres,
Hvad hendes Fader havde alt i Stilhed
Aftalt med mig. Selv førte hun os hid
Igjennem Mulm og Mørke. Uforfærdet
Ad skumle Løngang viste hun os Vei.

Thyge.

Vel gjort, min Datter!

Anna.

Tak Maria, Tak!

Oberst Friis.

Hr. Mogens Pors! Hvor staaer det til med Eder?
Har I ei nogen Tak at skjænke hende?

(Mogens Porse tier.)

Og dog har Ingen større Grund end I.
I stod paa Kanten af en Afgrund. Nægt
Det ei; jeg veed Besked. Hun frelste Eder.
Hvad hidtil I har gjort, kan maaskee skjules,
Og ingen Plet for Verdens Øine klæber
Ved Eders Navn.

Mogens Porse.

End er ei Seiren vunden!

Oberst Friis.

Der tog I Feil. I dette Dieblik
Er hele Eders Gaard i vores Vold.
Vi have Overmagten. Mine Folk
Har jeg befalet at omringe Vagten,
Imedens jeg tog Høvidsmanden selv
Til Fange. (Der falder et Skud bag Scenen.)
Ha! De ere vaagne altsaa!

Thyge.

Vær I kun rolig! Jeg har sørget for,
At ikke Fjerdeparten er istand
At staae paa Benene. Imidlertid —
(Til Oberstens Folk:)
Kom med! Vi ville see.
(Gaaer med de Bevæbnede).

Mogens Porse.

Hvad hjælper det,
Saalænge Svensken har det hele Land
Besat?

Oberst Friis.

Har I da ikke hørt, at Fjenden
Har rømmet Randers og den hele Egn?
Churfyrsten og de Polske nærme sig,
Og Svensken viger overalt tilbage.

I Kjøbenhavn er Glæde nu og Jubel;
Thi Nøden er forbi og Faren med.
Hollænderen er kommen. Kronborgs Kugler
Til Trods igjennem Ild og Damp han fløi,
Og jog den svenske Flaade ned ad Sundet,
Som om det var en Flok af Havets Maager.
De tappre Borgere i Axelstad
Nu kunne atter drage Veiret frit;
I Løbegravene er ei en Svensk.
Carl Gustav staaer i Leir ved Brønshøibakker,
Og synes selv at vente paa et Angreb.

Axel.

Saa er omsider Frelsens Time kommen!
Mit gamle Danmark er igjen befriet!

Høkstrøm.

Nu seer jeg klart, hvad Skjæbnens Villie er.
Tag nu mit Sværd: det er mig kun en Byrde.
Der var en Tid, da jeg med Glæde drog det.
Blændværket er forbi; mit Haab er slukt,
Thi Kløften, som adskiller Nordens Folk,
Er større nu end nogensinde før.

Anna (tagende hans Sværd).

Lad mig bevare det. Det skal ei ruste;
Men paa den blanke Klinge vil jeg lade
Med gyldne Træk indgrave disse Ord:

„Med Sværd i Haand Du vinder ingen Ven."
„Hvad Sværdet ei formaaer, kan Kjærligheden."

Mogens Porse.

Maria! Jeg er i din Gjæld. See her!

(Fører Axel til hende.)

Lad ham betale den.

(Thyge træder ind.)

Oberst Friis.

Hvor staaer det til?
Blev der gjort Modstand?

Thyge.

Nei!

Oberst Friis.

Og dette Skud?

Thyge.

Det traf en utro Tjener og Forræder!

Følgende Data, henhørende til dette Digts Genesis, ville maaskee ikke være uden Indflydelse paa dets rigtige Opfattelse og Bedømmelse.

Axel Borse er forfattet i Slutningen af Aaret 1846, indsendt til den daværende Direction for det Kongelige Theater i Januar 1847, og af Samme antaget til Opførelse i Slutningen af September 1848.

